

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»
Філософський факультет**

EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM

ECTS – ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

033 «ФІЛОСОФІЯ»

(МАГІСТР)

2018 р.

1.1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ФАКУЛЬТЕТУ:

1.1.1 Адреса: м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57

Контактні телефони

тел. (0342) 59-60-14

тел. (0342) 59-60-77

e-mail: Dekanat_filosof@pu.if.ua

Приймальня декана

тел. (0342) 59-60-14

Інформація про склад деканату

Декан факультету:

Професор Гоян Ігор Миколайович

тел.: 050-373-71-25

e-mail: Dekanat_filosof@pu.if.ua

Заступник декана:

доцент Федик Оксана Василівна

тел.: 097-660-51-61

Вчений секретар ради: доцент Рохман Богдан Михайлович

тел.: 050-239-81-48

Голова науково-методичної ради: доцент Пятківський Роман Олександрович

тел.: 095-561-44-47

Методист заочної форми навчання: Беляєва Наталія Іванівна

тел.: 067-707-81-79

Диспетчер: Бунь Ілона Володимирівна

тел.: 099-707-71-03

1.1.2 Кафедри:

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ ТА РЕЛІГІЄЗНАВСТВА

(Адреса: вул. Шевченка, 57, тел. (0342) 59-60-15).

Склад кафедри:

1. Дойчик Максим Вікторович – завідувач кафедри, кандидат філософських наук, доцент
2. Білоус Світлана Іванівна – кандидат філософських наук, доцент
3. Борисевич Лілія Василівна – заслужений діяч мистецтв, доцент
4. Будз Володимир Павлович – кандидат філософських наук, доцент
5. Будз Галина Іванівна – кандидат філософських наук, асистент (декретна відпустка)
6. Возняк Ореста Тарасівна – кандидат філософських наук, доцент (декретна відпустка)
7. Возняк Стеан Володимирович – кандидат філософських наук, асистент
8. Винник-Остапишин Віта Романівна – кандидат філософських наук, асистент (декретна відпустка)
9. Гайналь Тетяна Олександрівна – кандидат філософських наук, доцент
10. Генік Любов Ярославівна – кандидат педагогічних наук, доцент
11. Гнатюк Ярослав Степанович – кандидат філософських наук, доцент
12. Голянич Михайло Юрійович – кандидат філософських наук, професор
13. Гоян Ігор Миколайович – доктор філософських наук, професор
14. Гуцуляк Олег Борисович – кандидат філософських наук, доцент
15. Даниляк Ростислав Петрович – кандидат філософських наук, доцент
16. Кияк Святослав Романович – доктор філософських наук, професор
17. Кононов Ілля Федорович – доктор соціологічних наук, професор
18. Кучера Ірина Василівна – кандидат історичних наук, доцент
19. Ларіонова Вікторія Костянтинівна – доктор філософських наук, професор
20. Макарова Алла Олександрівна – кандидат філософських наук, доцент

21. Марціновська Дарина Святославівна – кандидат філософських наук, викладач
22. Москаленко Юрій Михайлович кандидат філософських наук, професор
23. Надурак Віталій Вікторович – кандидат філософських наук, доцент
24. Новосад Марія Гнатівна – кандидат мистецтвознавства, доцент
25. Пятківський Роман Олександрович – кандидат філософських наук, доцент
26. Радченко Ольга Борисівна – кандидат філософських наук, доцент
27. Рохман Богдан Михайлович – кандидат філософських наук, доцент
28. Сисак Марія Миколаївна – кандидат філософських наук, асистент (декретна відпустка)
29. Стручкова-Гуменна Людмила Борисівна – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри
30. Терешкун Оксана Федорівна – кандидат політичних наук, доцент
31. Турчин Мирослава Богданівна – кандидат філософських наук, асистент (декретна відпустка)

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

(Адреса: вул. Шевченка, 57, тел. (0342) 59-60-66, e-mail: kzer@pu.if.ua)

Склад кафедри:

1. Москалець Віктор Петрович – завідувач кафедри, доктор психологічних наук, професор
2. Белей Михайло Дмитрович – кандидат психологічних наук, професор
3. Гасюк Мирослава Богданівна – кандидат психологічних наук, доцент
4. Гоян Ігор Миколайович – доктор філософських наук, професор
5. Іванців Людмила Ігорівна – кандидат психологічних наук, доцент
6. Іванців Наталія Ігорівна – кандидат психологічних наук, доцент
7. Карпюк Юлія Ярославівна – кандидат психологічних наук, доцент
8. Кулеша Мирослава Миронівна – кандидат психологічних наук, доцент

9. Лещинська Олена Альбертівна – доктор психологічних наук наук, професор
10. Матейко Наталія Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент
11. Міщиха Лариса Петрівна – доктор психологічних наук, професор
12. Федик Оксана Василівна – кандидат психологічних наук, доцент
13. Хрущ Олена Василівна – кандидат психологічних наук, доцент
14. Шкрабюк Вероніка Степанівна – кандидат психологічних наук, доцент

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

(Адреса: вул. Шевченка, 57, тел. (0342) 59-61-49, e-mail: ksp@pu.if.ua).

Склад кафедри:

1. Заграй Лариса Дмитрівна – завідувач кафедри, доктор психологічних наук, професор
2. Карпенко Зіновія Степанівна – доктор психологічних наук, професор
3. Пілецька Любомира Сидорівна – доктор психологічних наук, професор
4. Климишин Ольга Іванівна – доктор психологічних наук, професор
5. Вітюк Надія Романівна – кандидат психологічних наук, доцент
6. Гринчук Олександра Іванівна – кандидат психологічних наук, доцент
7. Жердецька Любов Леонідівна – кандидат психологічних наук, доцент
(декретна відпустка)
8. Когутяк Надія Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент
9. Коропецька Олеся Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент
10. Куравська Надія Володимирівна – кандидат психологічних наук, доцент
11. Литвин-Кіндратюк Світлана Данилівна – кандидат психологічних наук, доцент
12. Лютак Оксана Зіновіївна – кандидат психологічних наук, доцент
13. Пілецький Віктор Сидорович – кандидат психологічних наук, доцент
14. Паркулаб Оксана Григорівна – кандидат психологічних наук, доцент.

15. Ралько Ірина Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент
(декретна відпустка)
16. Сметаняк Владислав Ігорович – кандидат психологічних наук, доцент.
17. Федоришин Галина Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент
18. Чуйко Оксана Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент
19. Юрченко Зоя Володимирівна – кандидат психологічних наук, доцент.

**1.2 ПЕРЕЛІК СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НА
ФАУЛЬТЕТІ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ОБСЯГУ ТА
ТЕРМІНУ НАВЧАННЯ**

Шифр	Спеціальність	Освітній рівень	Форма навчання	Термін навчання
6.020301 (033)	філософія	бакалавр	денна	3 роки 10 місяців
033	філософія	магістр	денна	1 рік 4 місяці
6.030101 (054)	соціологія	бакалавр	денна	3 роки 10 місяців
054	соціологія	магістр	денна	1 рік 4 місяці
031	релігієзнавство	магістр	денна	1 рік 4 місяці
6.030102 (053)	психологія	бакалавр	денна	3 роки 10 місяців
053	психологія	магістр	денна	1 рік 4 місяці
6.030102 (053)	психологія	бакалавр	заочна	3 роки 10 місяців
053	психологія	магістр	заочна	1 рік 4 місяці

1.3 УМОВИ НАВЧАННЯ

1.3.1 Коротка інформація про філософський факультет, перелік відповідних кафедр, загальна інформація про практики, лабораторії

Філософський факультет з 1995 року є складовою частиною Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Він був створений для забезпечення потреби Прикарпатського регіону у висококваліфікованих фахівцях соціогуманітарного профілю, що здатні формувати духовність особистості та вирішувати актуальні проблеми розвитку суспільства, їх філософсько-психологічного осмислення, корекції та конструювання світогляду з новим гуманістичним змістом.

Філософський факультет очолювали: кандидат історичних наук, доцент Любінець Ігор Ярославович, кандидат філософських наук, професор Голянич Михайло Юрійович, а з серпня 2005 року – доктор філософських наук, професор Гоян Ігор Миколайович.

Адреса філософського факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57.

На основі діючих стандартів ступеневої освіти України філософський факультет готує бакалаврів та магістрів за денною, заочною формами навчання. Для підготовки молодих науковців на факультеті відкрито аспірантуру з таких спеціальностей: 033 – філософія, 053 – психологія.

В структурі факультету функціонує 3 кафедри – загальної та клінічної психології (завідувач, доктор психологічних наук, професор Москалець Віктор Петрович), соціальної психології (завідувач, доктор психологічних наук, професор Заграй Лариса Дмитрівна), кафедра філософії, соціології та релігієзнавства (завідувач, кандидат філософських наук, доцент Дойчик Максим Вікторович).

На кафедрах філософського факультету працює 12 докторів наук та 51 кандидатів наук. Загальний показник викладачів з науковими ступенями і вченими званнями на філософському факультеті складає 100 відсотків. До викладання спеціальних дисциплін залучаються провідні вчені Інституту філософії НАН України, Інституту психології НАН України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівського національного університету імені Івана Франка, що сприяє покращенню підготовки бакалаврів і магістрів.

За період з 1997 по 2018 рр. на кафедрах факультету було підготовлено і захищено 10 докторських дисертацій та понад 60 кандидатських, з них 29 – на кафедрі соціальної психології, 16 – загальної та клінічної психології, 16 – філософії, соціології та релігієзнавства. Викладачі кафедр проводять навчальні заняття також у Коломийському, Калуському НКЦ, які входять до структури університету. Щороку філософський факультет закінчує близько 100 випускників, більшість із яких працює психологами, вчителями середніх

шкіл, ліцеїв, коледжів. Частина випускників стала викладачами ВНЗ і співробітниками науково-дослідних закладів України.

За останні роки більше півсотні студентів (філософів, психологів, соціологів) опублікували наукові статті у збірнику «Еврика».

Викладачі проводять профорієнтаційну роботу в школах Івано-Франківської, Львівської, Закарпатської, Чернівецької та Тернопільської областей. Факультет також проводить зустрічі, дні відкритих дверей з випускниками шкіл, ліцеїв та гімназій.

Різні форми профорієнтаційної роботи сприяють стійкому інтересу абітурієнтів, які бажають набути спеціальність філософа, психолога, соціолога, у тому числі медалістів і випускників середніх спеціальних навчальних закладів, які одержали диплом з відзнакою. У 2017-2018 навчальному році на факультеті навчається 470 студентів.

Колектив філософського факультету основну увагу зосередив на вдосконаленні навчального процесу, в центрі якого є викладач і студент. На основі діючих стандартів ступеневої освіти України факультет готує бакалаврів та магістрів за денною й заочною формами навчання.

Одним з важливих напрямків діяльності колективу факультету та Прикарпатського національного університету в цілому був перехід на кредитно-модульну систему організації навчального процесу згідно Болонської декларації 1999 р., яка є однією з передумов входження до єдиного європейського світового освітнього і наукового простору. Організація підготовки фахівців здійснюється на основі нормативного і правового забезпечення, яке визначає Закон України про вищу освіту від 1.07.2014 року № 1556-VII. Крім того, нормативне і правове регулювання наукової, навчальної і виховної діяльності проводиться через статут університету, а також накази і розпорядження ректорату та рішення вчених рад університету і факультетів.

Навчальний процес здійснюється з урахуванням сучасних інформаційних технологій та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення своїх знань. Основним документом, через який реалізується підготовка майбутніх фахівців, є навчальний план. Він підготовлений на основі відповідних державних стандартів ступеневої вищої освіти (бакалавр, магістр). Навчальний план визначає перелік і обсяг нормативних і спеціальних навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу та практик, форми і засоби проведення поточного і підсумкового контролю.

Важливою складовою змісту підготовки майбутніх фахівців є забезпечення навчальних курсів підручниками і посібниками. У бібліотеці Прикарпатського національного університету, читальному залі філософського факультету є достатня кількість відповідної літератури. Викладачі кафедр філософського факультету беруть участь у підготовці методичних посібників, методичних рекомендацій та вказівок із базових дисциплін.

Згідно з Державною національною програмою «Освіта (Україна XXI століття)» та концепцією виховної роботи у Прикарпатському університеті на філософському факультеті здійснюється виховна робота. Її метою є формування у студентів високої національної свідомості, почуття патріотизму, працелюбності, гідності громадянина України. У цьому ж аспекті керівництво факультету та кафедр розробили чітку систему виховних заходів. Їх найбільш ефективними формами є проведення науково-практичних конференцій та круглих столів, присвячених актуальним проблемам сучасності. Щорічно кафедрою організовуються до Міжнародного дня філософії «міні-конгреси» студентів з розгляду актуальних проблем історії та розвитку сучасної філософії. За сприяння академнаставників у студентських групах проводяться зустрічі з видатними педагогами та вченими. Для викладачів і студентів проводяться дискусійні клуби, дебатні турніри, кінопокази. Студенти факультету беруть активну участь у діяльності органів студентського самоврядування. Молоді викладачі кафедри Возняк О. Т., Возняк С. В. та інші організували студентів до участі у волонтерській діяльності «Янголи поруч», «Лікар – свято» для допомоги дітям з особливими потребами. За ініціативою доцента кафедри Борисевич Л. В. на факультеті відкрито аудиторію імені Героя України Романа Гурика, в якій проводяться періодично зустрічі з воїнами АТО та волонтерами. Значну допомогу в організації виховної роботи з студентами факультету та консультування академнаставників проводить університетський відділ виховної та психолого-педагогічної роботи.

Встановлено тісні зв'язки філософського факультету з провідними науковими установами України, зокрема, з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Львівським національним університетом імені Івана Франка, Луганським національним університетом імені Тараса Шевченка, Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича. Факультет також тісно співпрацює з Інститутом соціології НАН України, Інститутом філософії імені Григорія Сковороди НАН України, Інститутом психології НАН України. Форми цього співробітництва: читання спецкурсів, стажування, проведення спільних наукових конференцій, видання наукових праць тощо.

Отже, виходячи із необхідності підготовки фахівців спеціальностей «Соціологія», «Психологія» і «Філософія» та наявних можливостей, філософський факультет Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника забезпечує належні умови та спрямовує свою діяльність на якісну підготовку фахівців за трьома спеціальностями: «Психологія», «Філософія» та «Соціологія» за освітніми рівнями «бакалавр», «магістр».

Основним навчально-виховним і науковим підрозділом факультету була і залишається кафедра. Кожну з них творили і творять викладачі – професори, доценти, асистенти, аспіранти, співробітники, студенти, що спеціалізуються на них. Кожна з них має свою історію становлення і розвитку.

Випусковою кафедрою для спеціальностей 6.020301 «Філософія» (033

«Філософія») бакалавр, 033 «Філософія» магістр, 6.030101 «Соціологія» (054 «Соціологія») бакалавр і 054 «Соціологія» магістр, 031 «Релігієзнавство» магістр є кафедра філософії, соціології та релігієзнавства, яка була створена у березні 1992 року (за рішенням Вченої ради Прикарпатського університету імені Василя Стефаника, наказ № 44 від 17 березня 1992 року) на основі реорганізації кафедри філософії і політології. Однак свою історію кафедра розпочала з 1966 р. після розподілу кафедри суспільних наук. У 1995 р. із загальноуніверситетської кафедри філософії переведена в структуру новоствореного філософського факультету. З 27 жовтня 2011 року кафедра у зв'язку із виробничою необхідністю була перейменована на кафедру філософії та соціології (наказ № 180-кд від 27 жовтня 2011 року), а з червня 2016 року (наказ № 219 від 09.06.2016 року) – на кафедру філософії, соціології та релігієзнавства.

Основним завданням освітніх професійних програм підготовки майбутніх філософів, соціологів, релігієзнавців є сполучення професійної освіти з розвитком соціогуманітарної культури, формуванням інтелектуально розвиненої, соціально відповідальної особистості. Освітня програма підготовки фахівця з даних спеціальностей базуються на комплексній програмі модернізації української освіти, принципових філософсько-методологічних положеннях і організаційно-педагогічних установах, що визначають стратегію розвитку університетської освіти початку XXI століття. Вони передбачають якісне оновлення методології, змісту і технологій підготовки та виховання кваліфікованих фахівців з вказаних вище напрямів на основі поєднання цілісного педагогічного процесу з науковими дослідженнями в галузі філософії, психології, релігієзнавства, соціології, врахування позитивного вітчизняного і світового наукового досвіду з метою досягнення загальноприйнятих міжнародних освітніх стандартів. Реалізація цих завдань будується відповідно до пріоритетів освітньої політики України. Її головні засади – доступність, якість і ефективність. Підвищенню наукового рівня занять сприяє проведення кафедрами наукових семінарів, на яких викладачі виступають з доповідями з актуальних теоретико-методологічних проблем. На всіх кафедрах також діють методичні семінари, де викладачі інформують про новинки в галузі методики, обмінюються досвідом проведення занять зі студентами. Викладачі кафедр проводять відкриті лекції та семінари. В навчальному процесі використовуються нові технології та технічні засоби навчання. Зокрема, здійснено комп'ютеризацію навчального процесу, в аудиторній роботі широкого використання набули мультимедійні технологічні комплекси, створено електронні версії лекцій і практичних занять. Лекції з навчальних курсів набули проблемного характеру, викладачі широко використовують проблемні методи викладання, організують дискусії та полемічні виступи студентів на семінарах. В академічних групах проводяться колоквиуми, інспекційні, контрольні письмові роботи, змістові модулі та тестові перевірки знань студентів. Під керівництвом досвідчених викладачів, насамперед – професорів, студенти готують курсові, кваліфікаційні бакалаврські та магістерські роботи. Підготовці бакалаврів та

магістрів підпорядковані також навчальні й виробничі практики студентів.

На допомогу студентам викладачами кафедри підготовлено та опубліковано необхідну кількість методичних посібників і рекомендацій, зокрема: Гайналь Т. О., Гнатюком Я. С., Даниляком Р. П., Дойчиком М. В., Кучерою І. В., Ларіоною В. К., Макаровою А. О., Надураком В. В., Пятківським Р. О., Радченко О. Б., Рохманом Б. М., Терешкун О. Ф. та ін.

Колектив кафедри філософії, соціології та релігієзнавства значну увагу приділяє професійно-виховній роботі зі студентами. Вони є активними в органах студентського самоврядування, у громадському житті факультету, університету, міста, області та України.

Викладачі кафедри наполегливо працюють над удосконаленням традиційних форм і методів навчання студентів, а також запроваджують такі новітні та сучасні методи як ділові ігри, «мозкові атаки», дискусії аналізу конкретних ситуацій, випадків та ін.

Педагогічні новації, передовий досвід запровадження основ Болонського процесу, вивчаються та узагальнюються на засіданнях навчально-методичного семінару кафедри під керівництвом завідувача кафедрою доц. Дойчика М.В., методичного семінару – доц. Терешкун О.Ф. та науково-методологічного семінару – доц. Гнатюк Я.С.

Традиційним стало залучення до викладання окремих спецкурсів та навчальних дисциплін відомих українських учених: Кононова І.Ф. (м. Луганськ), Пічі В.М. (м. Львів), Туленкова М.В. (м. Київ), Ярошовця В.І. (м. Київ).

Система навчальної, методичної та виховної роботи тісно поєднуються з проведенням наукових досліджень кафедри. Спільна дослідницька робота досвідчених вчених і молодих науковців посприяла виникненню наукових шкіл. На кафедрі філософії, соціології та релігієзнавства діє філософська школа під керівництвом проф. Ларіонової В.К. Колектив кафедри виконує 2 науково-дослідні роботи: з історії філософії «Історичний розвиток філософії як чинник світового цивілізаційного процесу» (номер державної реєстрації роботи: 0106 U003091, термін виконання: 2012–2019 та соціології «Інституційні зміни Прикарпатського регіону» (номер державної реєстрації: 0115U001695, термін виконання: 2015–2022). У процесі виконання комплексної науково-дослідної роботи захистили дві докторські: Гоян І.М. – «Психологізм в західноєвропейській філософії ХІХ – початку ХХ ст.», Надурак В. В. «Система суспільної моралі в контексті основних принципів синергетики: етико-філософський аналіз», 11 кандидатських дисертацій. Також підготовлено до захисту докторську дисертацію «Гуманітарно-наукові парадигми техніки: антропологічний та аксіологічний виміри» доцентом Терешкун О.Ф. Активно працюють над написанням докторських дисертацій науковці кафедри – Будз В. П., Дойчик М.В., Гнатюк Я.С. Науковці кафедри здійснюють дослідження ціннісного виміру буття людини та суспільства, особливостей самовираження людської особистості, чинників суспільної трансформації, морально-етичних проблем сучасного українського

суспільства.

Науково-дослідна робота кафедри філософії, соціології та релігієзнавства є пріоритетним напрямом діяльності викладацького колективу. За останніх 5 років викладачами кафедри філософії, соціології та релігієзнавства опубліковано 5 монографій, 138 наукових статей. Науковці кафедри публікують результати досліджень у фахових виданнях України, Польщі, Білорусі, Німеччині та інших країн. Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства працює над розробкою низки науково-дослідних напрямків, пов'язаних з соціально-політичними, управлінськими та духовними проблемами суспільного розвитку.

Пріоритетними для науковців кафедри є такі наукові напрямки досліджень: етика, історія філософії, філософія техніки та методологія науки, соціальна філософія, гендерні дослідження, соціологія культури, релігієзнавство, філософська україністика. Відзначаються вагомим доробком проф. Гоян І.М. з історії філософії та прикладних тем, зокрема з епістемології радикального конструктивізму, проф. Ларіонова В.К. – з історії етики та особливостей функціонування моралі в структурі соціального життя, проф. Голянич М.Ю. – з філософії майбуття та історії футурологічних досліджень, проф. Надурак В.В. – з вивчення системи суспільної моралі та прийняття моральних рішень. Доценти – Гнатюк Я.С., Терешкун О.Ф., Будз В. П. плідно розробляють проблеми логіки, філософії техніки, соціальної філософії. Доценти – Гайналь Т.О., Кучера І.В. – з проблем забезпечення рівних прав та реалізації можливостей жінок в Україні та теоретичної проблематики проведення соціологічних досліджень, проведення літніх шкіл та тренінгів, залучення студентів до соціологічних досліджень в Прикарпатському регіоні.

З метою підвищення ефективності наукових досліджень проводяться міжнародні, всеукраїнські й регіональні наукові конференції.

Узагальнюючі результати наукових досліджень викладачів кафедри філософії, соціології та релігієзнавства належним чином відображені у низці монографій, збірках наукових статей, навчальних посібниках, матеріалах конференцій.

З 1996 року на факультеті розпочато публікацію фахового видання «Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія». З 1999 року кафедрами філософії та 3-х кафедр психологічних наук започатковано видання фахового журналу – «Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки». На даний час видано 20 випусків. Готовий до видання 22-й випуск. Публікації присвячені розгляду широкого кола актуальних проблем з історії філософії, етики, філософського осмислення проблем людини, соціально-економічної, соціокультурної сфер суспільного життя, теорії пізнання, логіки, філософської антропології, філософських аспектів релігієзнавчих, соціологічних, культурологічних досліджень. Кафедра також бере участь у підготовці інших видань за підсумками проведення низки міжнародних, всеукраїнських наукових та науково-практичних конференцій, семінарів та симпозіумів.

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства запланувала на

наступні роки здійснити такі заходи в навчальній та науково-методичній роботі:

- розробити плани та запровадити нові спеціалізації для студентів випускного курсу;
- конкретизувати завдання удосконалення викладання дисциплін та організації навчального процесу у відповідності з вимогами Закону України «Про вищу освіту» щодо формування компетенцій здобувачів вищої освіти, їх професійних, світоглядних та громадянських якостей;
- продовжити розробку з врахуванням новітніх підходів до підготовки навчальних посібників, навчально-методичних практикумів та іншої методичної літератури у друкованому та електронному варіантах із дисциплін спеціальності «Соціологія»;
- розширити співпрацю з спорідненими кафедрами та відповідними інституціями сусідніх країн – Литви, Молдови, Польщі, Румунії та Словаччини, а також з університетами Німеччини, Канади, США.

1.3.2 МАТЕРІАЛЬНО ТЕХНІЧНА БАЗА ФІЛОСОФСЬКОГО ФАКУЛЬТЕТУ

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» має сучасну матеріальну та розвинену соціальну інфраструктуру.

Базою для підготовки бакалаврів та магістрів спеціальностей «Філософія», «Соціологія», «Психологія», «Релігієзнавство» слугують аудиторні приміщення філософського факультету загальною площею понад 2140 кв. м. Загалом за студентами закріплено 15 аудиторій. Загальна площа, яка припадає на 1 особу становить 14 кв. м, навчальна – понад 3,5 кв. м.

Лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття для студентів напряду проводяться в навчальних аудиторіях, спеціалізованих кабінетах, які оснащені комп'ютерами (у своєму розпорядженні викладачі і студенти мають 30 комп'ютерів), мультимедійними проекторами, наочністю, літературою, програмною продукцією. Використовуючи інформаційні ресурси, студенти мають можливість отримати сучасну інформацію в галузі соціології. В 2017 р. на факультеті для студентів обладнано комп'ютерний клас (20 шт.) у межах виконання проекту програми Еразмус+ (ауд. 516а, 30 кв.м). Відремонтовано і переобладнано аудиторію 516, її названо на честь Героя України Романа Гурика.

У навчальному процесі викладачами філософського факультету активно використовується комп'ютерна база Центру інформаційних технологій для забезпечення дистанційного навчання. В електронному варіанті розроблені форми контролю і особливості оцінювання знань

студентів. Всі структурні підрозділи факультету комп'ютеризовані та підключені до мережі Інтернет.

До послуг студентів факультету – Центр інформаційних технологій площею 600 кв. м із 120 персональними комп'ютерами, спеціалізовані мультимедійні лекційні аудиторії площею 150 кв. м на 100 місць та 100 кв. м на 70 місць.

Для студентів філософського факультету працюють ряд читальних залів. Серед них – спеціалізований читальний зал філософського факультету на 60 місць, читальні зали історичних наук, кабінету україніки, гуртожитку № 5. Поряд з факультетом розташована Обласна наукова бібліотека імені Івана Франка. Студенти можуть також користуватися послугами інших бібліотек міста й області через Інтернет та МБА (Міжбібліотечний абонемент).

Студенти філософського факультету на 100% забезпечені місцями в гуртожитку, де створені належні умови для проживання.

Санітарно-технічний стан будівель і споруд, що використовуються у навчальному процесі, та умови експлуатації приміщень є задовільними, про що свідчать матеріали СЕС та Пожежної інспекції.

1.4 ОСНОВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ, СПОСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

У процесі забезпечення викладання навчальних курсів професорсько-викладацький склад кафедри філософії, соціології і релігієзнавства використовує різноманітні методи й форми навчання студентів. Навчальним планом передбачено аудиторну роботу зі студентами й самостійна роботу студентів.

Основні форми аудиторного навчання:

- лекції (вступні, тематичні, підсумкові, лекції-практикуми, лекції-диспути, проблемні лекції, настановчі та ін.);
- практичні (семінарські) заняття (семінари-діалоги, тренінги, ділові ігри, конференції тощо);
- консультації (колективні, індивідуальні, групові),

Протягом забезпечення викладу навчальної дисципліни використовуються такі **засоби навчання**:

Навчальна література	Наочні матеріали	Відео матеріали	Програмно-методичне забезпечення комп'ютерною
підручники; навчальні посібники; хрестоматії; наукова література; наукова періодика; словники; довідники; збірники; нормативні документи; спеціалізована література; методичні посібники	таблиці; схеми; плакати; ілюстрації; зображення; фотографії.	документальні фільми; документальне відео; навчальні презентації.	навчально-методичний комплекс для дистанційної форми навчання; завдання для самостійного опрацювання; завдання для індивідуальної роботи; тестові завдання; контрольні завдання.

Система контролю та управління якістю підготовки фахівців спеціальностей 033 «Філософія», 031 «Релігієзнавство», 054 «Соціологія» базується на «Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», затвердженого наказом ректора університету № 572-С від 25 жовтня 2010 р. та відповідно до ухвали Вченої ради університету від 30 квітня 2013 р. про доповнення до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», який включає в себе поточний та семестровий контролю знань (далі – Порядок оцінювання).

Відповідно до Порядку оцінювання в Університеті розроблена система контролю й управління якістю підготовки фахівців, що охоплює весь період навчання студента. Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку в навчальному процесі та забезпечують визначення рівня досягнення завдань навчання та дозволяють корегувати, за необхідності, хід навчального процесу. Видами контролю є: поточний, підсумковий (семестровий), державна атестація.

Під час контролю знань студенти складають усні відповіді, розв'язування тестів, написання й захист рефератів, письмові та усні заліки чи екзамени, контрольні, а також курсові роботи.

Критеріями оцінювання можуть бути:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мови;
- впевненість, емоційність і переконаність;
- використання основної та довідкової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо);
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи;
- підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки, різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Упродовж **поточного контролю** студент отримує оціночні бали (у залежності від якості змісту відповідей можуть ставитись «5», «4», «3», «2») за різні види діяльності, які додаються до підсумкових балів за екзамен та за самостійну й науково-пошукову діяльність студента. По завершенню практичних занять, викладач виводить середній бал успішності знань студента. Середній бал по практичних (семінарських) множить на коефіцієнт вагомості «10» і отримується загальний бал за поточний контроль.

Підсумковий контроль демонструє рівень знань й успішності студентів, відбувається у формі екзамену чи заліку.

Семестрова оцінка дисципліни – сума балів за поточний і підсумковий контроль та оцінку самостійної роботи студента. 100 балів з дисципліни – сума оцінок за поточний семестровий контроль (практичні заняття) (максимум 50 балів) та результатів складання контрольної роботи, екзамену, самостійну й індивідуальну пошукову роботу студента (реферати, публікації, творчі роботи) (максимум 50 балів).

Поточні оцінки успішності («5» – «відмінно», «4» – «добре», «3» – «задовільно», «2» – «незадовільно») – показники рівня знань студентів на практичних (семінарських) заняттях.

Підсумкова оцінка за семінарські заняття виставляється за

результатами роботи на практичних (семінарських) заняттях і є середнім арифметичним (заокругленим до сотих) всіх отриманих оцінок за дані заняття. Отримані «незадовільні» оцінки враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.

Оцінка за самостійно-пошукову наукову діяльність студента із запропонованих напрямів може доповнити оцінку за екзамен, контрольну роботу. Оцінка самостійної роботи студента (максимум 10 балів) – дається за виконанні індивідуальні завдання, можливо за наукові публікації, виступи на наукових конференціях, участь у роботі студентського наукового гуртка, участь в олімпіадах, конкурсах з відповідної (чи суміжної) дисципліни за поданням наукових керівників чи керівників наукових гуртків, рішенням кафедри (за умови, що підсумковий не перевищує 50 балів).

Залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу з визначеної дисципліни і складається із зданих залікових змістових модулів, виконаних тестових завдань, тематичних рефератів тощо. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань, результатів складання змістових модулів та залікової роботи. Порядок та система оцінювання передбачається у робочих навчальних програмах дисципліни.

Семестровий залік виконується всіма студентами в обов'язковому порядку. Варіанти завдань на залік (у варіанті повинно бути не менше 4-ох завдань), бали за їх виконання, критерії оцінювання розробляються викладачами, які ведуть семінарські (практичні) заняття за погодженням з викладачем, за яким закріплена навчальна дисципліна та затверджуються на засіданнях кафедри з розрахунку максимально 100 балів.

Результати екзамену (**оцінка за екзамен**) – максимум 50 балів.

Під час поточного контролю враховується:

- систематичність роботи на семінарських заняттях;
- рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах;
- знання навчального та наукового матеріалу;
- активність при обговоренні питань.

При виставленні оціночних балів за екзамен, а також за контрольну роботу, враховується:

- рівень теоретичних знань;
- обізнаність із новими науковими дослідженнями;
- вміння творчо підійти до висвітлення питання;
- аналітичне мислення.

Оцінювання курсової роботи проводиться у 100-бальній шкалі та включає суму балів за її виконання (максимально 50 балів) та захист (максимально 50 балів).

Оцінювання навчальної та виробничої практики здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за той чи інший вид практики включає суму балів за захист матеріалів практики, оформлення звітних документів (максимально 50 балів) та за якість реалізації оволодіння студентами

спеціальностей 033 «Філософія», 031 «Релігієзнавство», 054 «Соціологія» сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них на основі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи на базі практики (максимально 50 балів).

Робочими програмами проходження практик визначені звітні документи по різних видах практик, які оцінюються відповідною кількістю балів. Відсутність будь-якого зі звітних документів є підставою для недопускання студента до захисту матеріалів практики.

Захист матеріалів всіх видів практики відбувається при комісії, відповідно до розпорядження завідувача кафедри філософії, соціології та релігієзнавства й оцінюється максимально в 50 балів.

Відповідно до ухвали Вченої ради університету від 30 квітня 2013 р. про доповнення до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» дозволяється преміювати обдарованих студентів додатковими балами за розпорядженням декана факультету на підставі рішень засідань відповідних кафедр і копій підтверджуючих документів про здобуті результати на студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт.

Переможців (учасників, які посіли перше, друге, третє місце в особистому заліку) Міжнародних студентських олімпіад, II етапу Всеукраїнських студентських олімпіад з навчальних дисциплін, напрямів і спеціальностей дозволяється преміювати 50 (п'ятдесятма) балами з кожної фахової дисципліни, яка завершується екзаменом в поточному семестрі.

Переможців і призерів II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт дозволяється преміювати 50 (п'ятдесятма) балами з однієї профільної дисципліни, яка завершується екзаменом в поточному семестрі. Такі студенти одержують із відповідних дисциплін підсумкову оцінку без складання екзамену.

Державна атестація студентів здійснюється державною екзаменаційною комісією після завершення навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні та з метою встановлення фактичної відповідності рівня підготовки до вимог освітньої (кваліфікаційної) характеристики. Форми та порядок проведення державної атестації визначається навчальним планом підготовки та локальними документами деканату філософського факультету та кафедри філософії, соціології і релігієзнавства.

Академічні успіхи студента (семестрова оцінка) виставляються у відомостях успішності за університетською (100-бальною), національною шкалою та шкалою ECTS.

Кожна оцінка завіряється підписом екзаменатора. Після завершення екзамену (заліку) екзаменатор здає відомість обліку успішності в той же день у деканат, де розписується про її здачу.

Паралельно, виставляючи оцінки у відомість, викладач виставляє оцінки в індивідуальний навчальний план студента.

Відомості обліку успішності нумеруються, зшиваються на факультеті як документ строгої звітної протягом періоду навчання студента.

Відомість обліку успішності розрахована на 30 студентів, тому друкується на двох сторінках; кінець відомості зі словами «Всього: відмінно, добре, задовільно і т. д.» друкується вкінці другої сторінки.

Загальні результати опанування студентами навчальної дисципліни оприлюднюються викладачем. Працівниками деканату визначається та оприлюднюється рейтинг студентів, який враховується при призначенні стипендії студентам державної форми навчання.

Таким чином, контроль успішності студентів спеціальностей 033 «Філософія», 031 «Релігієзнавство», 054 «Соціологія» здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою, що відображає рівень засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу за результатами поточного та підсумкового контролю. Максимальна кількість балів при поточному модульному контролі обов'язкових видів роботи становить 50 балів, підсумковому контролю – 50 балів. Академічні успіхи студента виставляються у відомостях успішності за стобальною, національною та шкалою ECTS.

Встановлюється таке співвідношення між шкалою оцінок ECTS, національною шкалою оцінювання і 100-бальною шкалою:

Шкала ECTS	Національна шкала		Університетська шкала
A	5 (відмінно)	зараховано	90-100
B	4 (добре)		80-89
C			70-79
D	3		60-69
E	(задовільно)		50-59
FX	2 (незадовільно)	не зараховано	26-49 (з можливістю повторної перездачі)
F			1-25 (з можливістю повторного слухання курсу)

Критерії поточної оцінки

(«відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

Оцінка «5» («відмінно») ставиться, коли студент вільно відтворює навчальний матеріал і володіє ним; знає категоріально-понятійний апарат дисципліни; легко орієнтується в історії становлення науки та теорій, логічно висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання;

критично мислить; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань. Опрацював рекомендовану основну й додаткову джерельну базу. Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності. Володіє логікою предмета, висловлює власне ставлення до навчального матеріалу. При відповідях може систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати; вміє визначати роль людського фактора; дає характеристику альтернатив розвитку окремих ситуацій; терпимо ставиться до своїх та чужих помилок. Відповідь на «відмінно» чітка, виразна, завершена, у письмовій роботі без помилок.

Оцінка «4» («**добре**») ставиться, коли студент має повні знання програмного матеріалу, знає основні ідеї, концепції, теорії, досягнення з дисципліни; аналізує, робить аргументовані висновки, характеризує наукові явища і процеси, вміє порівнювати, пояснювати, узагальнювати та критично оцінювати інформацію, використовуючи різні джерела; вміє виявляти суперечності в позиціях, різні інтереси; рецензує відповіді студентів; зіставляє і систематизує дані і застосовує їх при характеристиці феноменів, явищ, процесів; демонструє знання термінів та понять; встановлює синхронність подій. При оцінці «добре» допускаються незначні неточності, помилки (не більше 1–2) та недостатній досвід у творчому застосуванні умінь і навичок; власне ставлення студента висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності; писемне мовлення добре.

Оцінка «3» («**задовільно**») ставиться, якщо студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними ідеями, поняттями навчального матеріалу. При цьому аргументація слабка, є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках, наявні помітні прогалини, писемне мовлення спрощене. Має елементарні нестійкі навички виконання завдання.

Оцінка «2» («**незадовільно**») ставиться, якщо студент не орієнтується у матеріалі, має фрагментарні знання (менше половини) при загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні уміння та навички навчальної діяльності; під час відповіді допускає суттєві помилки, не володіє навичками порівняння, аналізу, синтезу, структурування тощо.

Критерії оцінювання за національною шкалою:

А - «Відмінно». Теоретичний зміст курсу засвоєний повною мірою, без прогалин, наявні важливі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом.

В - «Дуже добре». Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, основні завдання виконані.

С - «Добре». Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, основні завдання виконані.

Д - «Задовільно». Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але

прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки.

Е - «Достатньо». Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, окремі практичні навички роботи не сформовані, багато з передбачених програмою навчання завдань не виконані.

FX - «Умовно незадовільно». Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань не виконані.

F - «Безумовно незадовільно». Теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані завдання містять значні помилки.

1.5. ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

на 2017-2018 н. р.

<http://www.pu.if.ua/depart/Educational/resource/file/nakazy/2016-2017/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4.pdf>

1.6 РОБОЧІ НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ

Робочі навчальні плани ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» спеціальностей «Філософія», «Психологія», «Соціологія», «Релігієзнавство» поміщені в окремих вкладених файлах.

**1.7 АНОТАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ОКР «МАГІСТР»
8.02030101 «ФІЛОСОФІЯ» (033 - ФІЛОСОФІЯ)**

**1. Цикл загальної підготовки
1.1 Обов'язкові дисципліни**

Назва дисципліни	МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Статус	обов'язкова дисципліна циклу загальної підготовки магістра філософії
Рік семестр	I (магістр) I
Мета навчальної дисципліни	передбачає надання студентам основних знань з проведення наукових досліджень, опанування основ та принципів методології, інструментарію та організації наукових досліджень. Дисципліна спрямована на формування у студентів наукового світогляду, розуміння сучасних концепцій філософського дослідження, цілісного уявлення про методологію наукового дослідження та навичок практичного застосування конкретних методів наукового пошуку у професійній діяльності.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	сутність сучасних проблем методології науки; закони та їхню роль у науковому дослідженні; методи аналізу і побудови наукових теорій у гумантарних науках; моделювання; методи обґрунтування концепцій і гіпотез; організацію і планування науково-дослідної роботи.
вміти	формувати тему власного наукового дослідження; висувати і перевіряти наукові гіпотези; робити науковий опис об'єкта дослідження; визначати предмет дослідження; обґрунтовувати методи дослідження, якісного і кількісного аналізу; використовувати Інтернет-ресурси науки для збору необхідної інформації; використовувати знання з методології наукових досліджень у процесі підготовки магістерської дипломної роботи.

	<p>виробляти нові наукові ідеї для написання магістерської роботи, підготовки рефератів, наукових статей, доповідей; застосувати загальнонаукові та спеціальні методи збору інформації, аналізу наукових публікацій</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Структуру курсу «Методологія та організація наукових досліджень» складають 6 змістових модулів (ЗМ):</p> <p>ЗМ 1. Планування наукового дослідження</p> <p>Планування дослідження. Робоча гіпотеза дослідження. Тема дослідження. Узгодження теми дослідження із науковою спільнотою. Методологія вивчення проблеми та історія питання. Суть проблеми. Постановка ключового завдання. Об'єкт, предмет, завдання курсу «Методологія наукового дослідження», взаємозв'язок з іншими науками.</p> <p>ЗМ 2. Актуальність дослідження.</p> <p>Актуальність дослідження. Актуальність дослідження в контексті світових тенденцій філософської рефлексії. Актуальність наукового дослідження в контексті української філософської традиції. Актуальність дослідження у зв'язку із сучасною українською державотворчою ситуацією. Проблема і сучасність. Праксеологічний аспект вирішення проблеми.</p> <p>ЗМ 3. Фундаментальні (теоретичні) та практичні (прикладні) дослідження.</p> <p>Теоретичні, теоретико-експериментальні та експериментальні наукові дослідження. Встановлення загальних залежностей, якостей, зв'язків тощо. Дослідження теоретичного характеру, пов'язані з дослідною перевіркою виявлених залежностей, якостей, зв'язків тощо. Експериментальні наукові дослідження. Виявлення нових залежностей, якостей, зв'язків, або перевірки висунутих раніше теоретичних положень.</p> <p>ЗМ 4. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження.</p> <p>Мета дослідження як розкриття кінцевої цілі роботи. актуальність і новизна теми. Останні досягнення в галузі</p>

	<p>теоретичних і прикладних досліджень з даної тематики та їх зв'язок із постановкою мети дослідження. Наукова доцільність виконання нового дослідження.</p> <p>Об'єкт дослідження — процес або явище, що містить проблемну ситуацію і є обраним для дослідження. Предмет дослідження — теоретичне відтворення тих суттєвих зв'язків і відношень, які підлягають безпосередньому вивченню.</p> <p>Завдання дослідження як етапи та галузі дослідження. Роль наукового керівника в плануванні дослідження.</p> <p>ЗМ 5. Пошук інформації у процесі наукової роботи.</p> <p>Інформація по темі об'єкта дослідження, інформація по темі предмета дослідження. Бібліотеки і пошук інформації. Електронний пошук наукової інформації.</p> <p>ЗМ 6. Роботи різного кваліфікаційного рівня.</p> <p>Реферати, курсові та кваліфікаційні роботи освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавр, спеціаліст, магістр. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи. Послідовність виконання курсових і кваліфікаційних робіт освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра.</p> <p>Магістерська робота (дисертація) як кваліфікаційне дослідження.</p>
Тривалість	90 год. (14 год. - лекції, 18 год. - семінари, 58 год. - самост. робота).
Форма контролю	Залік.

Назва дисципліни	ФІЛОСОФІЯ УПРАВЛІННЯ
Статус	обов'язкова дисципліна циклу загальної підготовки магістра філософії
Рік семестр	I (магістр) II

<i>Мета</i> навчальної дисципліни	формування у студентів спеціальності «філософія» загальнотеоретичних уявлень про філософські аспекти управління
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
<i>знати</i>	<ul style="list-style-type: none"> – основні етапи розвитку філософії управління; – термінологію філософії управління (основні категорії та поняття); – характер трансформації онтології, гносеології, етики в рамках предмету дослідження; – значення філософії управління для становлення сучасної цивілізації.
<i>вміти</i>	<ul style="list-style-type: none"> – критично аналізувати основні напрямки розвитку філософії управління; – розкривати бачення управлінської проблематики в історії філософської думки; – використовувати здобутки філософії управління в процесі наукових досліджень; – застосовувати набуті знання при аналізі реалій сучасного суспільного буття; – орієнтуватись у першоджерелах щодо основної проблематики навчальної дисципліни.
<i>Зміст дисципліни</i>	<p>Структуру змісту курсу «Філософія управління» складають 6 тем:</p> <p style="text-align: center;">Тема 1. Філософські проблеми управління: предмет, об'єкт, мета і завдання.</p> <p>Специфіка філософського осмислення феномену управління. Філософські проблеми управління як світогляд, наука та навчальна дисципліна. Структура і система філософії управління як міждисциплінарної галузі наукового знання. Об'єкт і предмет філософії управління. Предмет філософії управління – онтологічний, антропологічний, епістемологічний, метафізичний, історико-логічний аспекти управління як засобу гармонізації суспільних відносин. Значення філософської методології для розуміння суті управління. Методи і стиль мислення в сучасному управлінні. Роль законів і принципів в управлінській діяльності. Необхідність та свобода в управлінні. Функції управління у подоланні соціальних ризиків і конфліктів. Основні питання філософських проблем управління. Суб'єкт і об'єкт управління, взаємовідносини між ними. Типи управління та управлінські ролі: проблеми вибору. Роль потреб та</p>

інтересів у формуванні мотивів і цілей управлінської діяльності. Світоглядна, аксіологічна, методологічна, критична, прогностична та інші функції філософії управління.

Тема 2. Історія та сучасний стан філософського осмислення феномену управління.

Особливості періодизації філософського осмислення феномену управління. Проблема управління у філософії стародавнього світу. Концепція «гуманного управління» Конфуція. Управління як особлива форма діяльності людини в античній філософії докласичного та класичного періоду. Методологічні основи управління в філософії Аристотеля. Обґрунтування управлінських функцій в філософії середніх віків. Теологізація системи управління в умовах середньовіччя. Секуляризація управлінських функцій в філософських поглядах мислителів Відродження. Світоглядно-методологічні основи управління суспільством в філософії Нового часу та Просвітництва. Емпіризм та раціоналізм – теоретична основа системи управління в XVII-XIX ст. Р. Оуен – філософ і реформатор менеджменту. Проблеми управління суспільством у класичній німецькій філософії. Кантівське розуміння системи управління людьми. Управління в фіхтеанській філософії дії. Система «керівник – підлеглий» в філософії об'єктивного ідеалізму Г. Гегеля.

Сучасний стан філософського осмислення феномену управління Ф. Тейлор родоначальник теорії та практики функціонального управління. «Класична адміністративна школа менеджменту». Принципи теорії управління А. Файоля та організаційної діяльності Г. Черча. Теорія ідеального типу адміністративної організації («бюрократії») М. Вебера. Школа концепції «людських відносин» (Е. Мейо, М. Фоллет та Ф. Ротлісберг.). Ф. Герцберг – фундатор «Руху за збагачення праці»). Теорія управління людськими ресурсами. (Е. Шейн, Р. Петерсон, Л. Трейсі). Школа «соціальних систем». Г. Саймон. Теорія «ситуаційного підходу» (Р. Моклер, У. Реддін, Ф. Фідлер). Процесуальний, системний, ситуаційний, універсальний підходи щодо теорії управління.

Тема 3. Теоретико-методологічні засади соціального управління.

Методологічні засади управління. Ієрархія методів та підходів до осмислення управління: філософсько-світоглядний підхід, загальнонаукові та спеціальні методи. Можливості застосування методів інших наук в рефлексії управління. Аналіз понять «інформація», «доцільність», «регулювання», «зворотній зв'язок» тощо. Принципи формування та розвитку системи управління. Соціальне управління та управлінська діяльність в контексті загальнометодологічних принципів і підходів: комплексності; системності; суб'єктного, психологічного детермінізму і розвитку; гуманізму. Структурно-функціональний аналіз. Інституціональний підхід. Антропологічний метод. Комплексний підхід. Загальнометодологічні та специфічні принципи управлінської діяльності. Гуманістична парадигма управління. Когнітивне моделювання. Рефлексивне управління. Інституційні, мотиваційні, інформаційні методи управління.

Тема 4. Моделі управління: онтологічні вимір.

Поняття моделі управління. Критерії типологізації управлінських систем. Ліберальний тип управлінських систем: вільна самореалізація індивідуальних і групових соціальних суб'єктів, стихійні форми реалізації індивідуальних інтересів у виді боротьби, конкуренції, змагальності. Фактори взаємного емоційного та інтелектуального «впливу», тиску, стихійної конкуренції індивідуальних цілей, думок. Залежність реалізації й контролю виробленого рішення від самостійного прийняття відповідальності на себе найбільш зацікавленими в ньому особами. Тоталітарна система управління: стабільність, надійність, визначеність, колективна сила, яка персоніфікована у конкретній особі лідера, пріоритет загальногрупових цілей над індивідуальними (асиміляція індивіда групою), чітка ієрархічна система керування, жорсткий поділ управлінських функцій, міцна система контролю, висока технологізованість управлінських відносин. Демократична система управління: цінності рівних прав і можливостей для всіх індивідів, кожна людина має рівні права постановки проблем і пропозиції рішень у своїй організації, рішення приймаються більшістю, відсутність чітких механізмів їхньої реалізації. Співтворча модель управління: можливість індивідуального самовираження,

створення надійних і стійких засобів керування, наявність механізмів, що забезпечують рівність можливостей усіх, забезпечення умов для позитивного саморозвитку як організації, так і кожного її члена, «перспективна рефлексія», реалізації принципу полілогічності. Поєднання функцій контролю та підтримки реалізації проекту, як умова що забезпечує максимум ефективності.

Тема 5. Антропологічний та аксіологічний дискурси управлінської діяльності.

Антропологічні засади та соціокультурні передумови управлінської діяльності. Людина як суб'єкт і об'єкт управління. Гуманістичні підвалини взаємовідносин між суб'єктом і об'єктом управління. Статусно-ролева стратифікація в управлінні. Гуманістичні типи управління та управлінські ролі. Лідерство в управлінні, його поняття та види. Ознаки і типологія управлінських еліт. Особистісні та міжособистісні конфлікти в управлінській діяльності: сутність, передумови, шляхи розв'язання. Роль інтуїції в управлінській практиці. Творчий характер управлінської діяльності. Роль соціальних, духовних потреб, інтересів та загальнолюдських цінностей у визначенні пріоритетів управлінської діяльності. Ефективність та доцільність як управлінські цінності.

Тема 6. Філософські засади прийняття управлінських рішень.

Управління як процес прийняття рішень. Поняття, сутність та основні стадії прийняття управлінського рішення. Онтологічні, гносеологічні, антропологічні, аксіологічні та праксеологічні аспекти прийняття управлінських рішень. Вихідні передумови та світоглядно-ідейні засади прийняття управлінських рішень. Адекватність цілей і засобів в процесі підготовки та виконання управлінських рішень. Об'єктивне та суб'єктивне в процесі підготовки, прийняття та оцінки управлінських рішень. Форма і зміст управлінського рішення. Причини і наслідки управлінських рішень. Проблема оцінки управлінського рішення, його ефективності та відповідності поставленій меті. Проблема оптимальності управлінських рішень. Фактичні та правові, матеріальні та ідеальні результати управлінського рішення. Уявні та дійсні результати управлінського рішення. Проблема співвідношення наміру, концептуальної

	розробки та втілення в життя управлінського рішення. Специфіка прийняття управлінських рішень в конфліктних, конкурентних та інших ускладнених умовах. Проблема вибору, свобода та необхідність в управлінському рішенні: дискусія між детермінізмом та індетермінізмом.
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самост. роботи)
Форма контролю	залік

Назва дисципліни	СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
Статус	обов'язкова дисципліна циклу загальної підготовки магістра філософії
Рік семестр	II (магістр) III
Мета навчальної дисципліни	дати теоретичні уявлення про структуру і можливості сучасної обчислювальної техніки.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	<ul style="list-style-type: none"> – можливості застосування сучасних ПЕОМ в емпіричних дослідженнях; – основні фундаментальні поняття інформатики – алгоритм, програма, змінна, оператор тощо; – основні технічні поняття, пов'язані з організацією сучасних ПЕОМ – процесор, пам'ять, диски тощо; – основні принципи організації сучасного програмного забезпечення – орієнтація на діалог, модальність тощо.
вміти	<ul style="list-style-type: none"> – самостійно працювати з ПЕОМ – мати навички, необхідні для самостійного освоєння нового програмного забезпечення; – самостійно готувати тексти рукописів за допомогою принаймні одного текстового редактора; – читати та при необхідності складати невеликі програми, пов'язані з професійною діяльністю, на одній з мов високого рівня.
Зміст дисципліни	<p>Історія розвитку інформатики та засобів обчислювальної техніки.</p> <p>Поняття алгоритму та програми. Властивості алгоритму. Архітектура сучасних ПЕОМ.</p> <p>Основні поняття операційної системи НЗ/ВОЗ. Робота в</p>

	<p>середовищі MS/DOS. Основи програмування на одній з мов високого рівня (Бейсик або Паскаль). Побудова арифметичних та логічних виразів. Основні синтаксичні конструкції: присвоєння, умовний оператор, цикли, підпрограми.</p> <p>Робота з файлами.</p> <p>Елементарні поняття комп'ютерної графіки.</p> <p>Підготовка та редагування текстів за допомогою ПЕОМ (на прикладі конкретного текстового редактора). Знайомство з організацією та використанням пакетів програм аналізу даних (на прикладі конкретного пакету).</p>
Тривалість	Всього – 90 год., лабораторні – 30., самостійна робота – 60 год.
Форма контролю	залік

Назва дисципліни	ІНОЗЕМНА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)
Статус	Обов'язкові дисципліни циклу загальної підготовки магістра філософії
Рік семестр	II (магістр) III
Мета навчальної дисципліни	формування необхідної комунікативної спроможності в сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах, навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, що обумовлена професійними потребами; оволодіння новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	<ul style="list-style-type: none"> ☞ програмний матеріал з усього комплексу фонетичних та лексико-граматичних правил; ☞ методичку самостійної поза аудиторної роботи над удосконаленням мови; ☞ граматичні вимоги щодо правильного оформлення ділового мовлення в усній та письмовій формах.
вміти	<ul style="list-style-type: none"> ☞ вільно і правильно розмовляти однією з іноземних мов у різних ситуаціях, головним чином у ситуаціях професійного спілкування; ☞ читати та анотувати художні тексти; ☞ виступати з доповідями та повідомленнями з тематики своїх професійних інтересів; ☞ виконувати свої курсові та дипломні роботи, захищати їх

	іноземною мовою; вільно користуватися лексикою ділових паперів.
Зміст дисципліни	<p>Даний предмет передбачає опанування таким рівнем знань, навичок і вмінь, який забезпечить необхідну комунікативну спроможність в сферах: ситуативного та професійного спілкування в усній і письмовій формах: 1/ читання й реферування оригінальної загальнонаукової або загально-технічної інформації; 2/ елементарного спілкування по загальним питанням спеціальності та в межах загальнозживаних норм: під час закордонної подорожі; 3/ написання особистих та простих ділових листів.</p> <p>Фонетичний мінімум має забезпечувати правильне артикулювання звуків та відповідне інтонаційне оформлення речень.</p> <p>Грамотичний мінімум охоплює ключові положення морфології та синтаксису й дозволяє правильно розуміти зміст оригінальних текстів з фаху.</p> <p>Лексичний мінімум на кінець курсу повинен складатися із 1400-1500 одиниць. Характер лексики – стилістично нейтральний. Шар спеціальної термінології – загальнонауковий або загально-технічний.</p> <p>Усна мова. Навички спілкування із використанням 800-900 загальнозживаних формул висловлювання; звертання, вітання, прощання, подяки, прохання, запрошення, пропозиції, наказу, поздоровлення, побажання, поради, початку розмови, згоди, незгоди, упевненості, сумніву, надії, розчарування, радощі, стурбованості, прикрощі, жалю, співчуття. Навички елементарного спілкування в мовних ситуаціях під час закордонної подорожі: «Аеропорт», «Митниця», «Міський транспорт», «Орієнтація у місті», «Готель», «Заклади харчування», «Пошта», «Культурні заклади», «Магазин», «У лікаря», «Країна, мова якої вивчається», «Про себе та сім'ю», «Спеціальність».</p> <p>Письмо. Навички написання анотації та реферату до наукової статті. Особисте листування та прості ділові папери, заповнення анкет та складання curriculum vitae.</p> <p>Загальні вимоги до курсу: Грамотне оформлення ділового мовлення в усній та писемній формах. Правильне складання з точки зору структури та відповідних грамотичних вимог окремих ділових паперів.</p> <p>Конкретні вимоги. Забезпечення вмінь вільного користування лексикою ділових паперів та правилами її вживання. Підвищення загального рівня культури ділового спілкування.</p>
Тривалість	Всього – 90 год., лабораторні – 30 год., самостійна робота – 60

	год.
Форма контролю	залік.

1.2. Вибіркові дисципліни

1.2.1. Дисципліни вільного вибору студента

Назва дисципліни	ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ.
Статус	дисципліна вільного вибору студента циклу загальної підготовки
Рік/ семестр	I (магістр) I
Мета навчальної дисципліни	ознайомлення студента – майбутнього викладача з психологічними особливостями навчального процесу у вищій школі, озброєння сучасними психологічними технологіями, методами організації творчого пошуку студента, засобами виховання та розвитку його особистості.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	<ul style="list-style-type: none"> - психологічні основи діяльності основних підрозділів вищого навчального закладу; - форми та методи організації і роботи психологічної служби вищого навчального закладу, - основні методи профорієнтації студентів; - психологічний та педагогічний зміст навчальної та пізнавальної діяльності студентів, - методи і форми мотивації самостійного наукового пошуку студентів; - психологічні характеристики педагогічної майстерності викладача; - психологічні особливості студентського віку, - основні компоненти структури особистості студента, його ціннісно-мотиваційна система, будову та закономірності формування та прояву Я-концепції студента.
вміти	<ul style="list-style-type: none"> - застосовувати теоретичні знання у педагогічній практиці; - добарати ефективні методи впливу на сприйняття студентів з метою засвоєння навчальної інформації; - аналізувати й застосовувати кращі здобутки педагогічного досвіду викладацької діяльності.
Зміст дисципліни	Предмет та завдання психології вищої школи. Місце психології вищої школи (ПВШ) в системі наук. ПВШ та

	<p>педагогіка вищої школи, загальна, соціальна та вікова психологія, ергономіка, НОТ та психогігієна. Основні методи ПВШ. Психологія діяльності основних підрозділів вищого навчального закладу. Організація і робота психологічної служби вищого навчального закладу. Проблема психологічної психодіагностики та профорієнтації студентів. Основні завдання психології вищої школи. Психологічний зміст навчальної та пізнавальної діяльності студентів. Методи і форми мотивації самостійного наукового пошуку студентів. Психологічні резерви підвищення якості навчання. Організація психолого-педагогічного діалогу. Психологічні характеристики педагогічної майстерності викладача. Психологічні аспекти підготовки та проведення лекцій, семінарів та екзаменів. Управління увагою студентів під час лекції. Активізація пам'яті, уяви та мислення. Мнемонічні прийоми. Особистість студента та методи її розвитку. Психологічні особливості студентського віку. Структура особистості студента. Ціннісно-мотиваційна система студента. Професійна спрямованість студента та методи її формування. Творчі здібності студента та методи їх розвитку. Я-концепція студента. Самооцінка, самосвідомість, самоактуалізація. Самостійна робота студента, самоконтроль та внутрішня мотивація. Студент як суб'єкт пізнання, творчості та саморозвитку. Студент як суб'єкт спілкування в системі “студент-викладач”, “студент-студент”, “студент-група”.</p>
Тривалість	Всього – 90 год., лекції – 14 год., практичні – 18 год., самостійна робота – 58 год.
Форма контролю	залік.

Назва дисципліни	ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ ТА ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА
Статус	дисципліна вільного вибору студента циклу загальної підготовки
Рік/ семестр	I (магістр) I
Мета	засвоїти методи і форми багатоаспектної педагогічної роботи,

навчальної дисципліни	досягти відповідного рівня професійної компетенції, збагатити свій духовний потенціал.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	<ul style="list-style-type: none"> ☐ етапи становлення педагогічної думки; ☐ категорії, методи, функції педагогіки; ☐ дидактичні аспекти педагогіки; ☐ прийоми та способи проведення навчального процесу; ☐ законодавчі нормативні акти про національну систему навчання та виховання.
вміти	<ul style="list-style-type: none"> ☐ практично застосовувати набуті знання в навчально-виховному процесі; ☐ використовувати кращі здобутки педагогічної думки України та зарубіжних країн; ☐ втілювати категорії дидактики на практиці; застосовувати методи навчання і виховання в інститутах, академіях, університетах (закладах III-IV рівнів акредитації).
Зміст дисципліни	<p>ЗМ 1. загальні основи педагогіки вищої школи</p> <p>Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука, її предмет та завдання. Предмет, функції та завдання педагогіки вищої школи. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.</p> <p>Тема 2. Загальна характеристика педагогічного процесу у ВНЗ. Поняття і структура педагогічного процесу. Основні завдання педагогічного процесу у ВНЗ. Закономірності і принципи педагогічного процесу. Основні етапи педагогічного процесу.</p> <p>Тема 3. Дидактичні основи процесу навчання у ВНЗ. Основні поняття й категорії дидактики вищої школи. Закономірності та принципи процесу навчання у ВНЗ. Моделі освіти. Зміст освіти у вищій школі. Методи та форми організації навчального процесу у вищій школі. Сучасні технології навчання у ВНЗ.</p> <p>Тема 4. Технічні засоби навчання у внз. Поняття, функції і види засобів навчання. Особливості використання технічних засобів у навчальному процесі у вищій школі. Підвищення ефективності навчального процесу у ВНЗ шляхом застосування технологій електронного навчання та мультимедійних технологій. Методика використання сучасних технічних засобів навчання.</p> <p>Тема 5. Основи виховної роботи зі студентами та</p>

	<p>слухачами. Мета і завдання виховання у ВНЗ. Основні напрями виховання студентів у процесі навчання та у позанавчальній діяльності. Виховна робота в академічній групі. Роль та функції куратора студентської групи. Форми виховної роботи зі студентами.</p> <p>ЗМ 2. Вища школа в Україні на сучасному етапі.</p> <p>Тема 6. Науково-педагогічний працівник як суб'єкт навчально-виховного процесу ВНЗ. Правові основи діяльності науково-педагогічних працівників вищої школи. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи. Психологічні особливості професійних якостей у педагогічній діяльності.</p> <p>Тема 7. Педагогічна культура викладача вищої школи. Основи формування педагогічної культури. Складові педагогічної культури. Поняття педагогічної майстерності. Сутність педагогічного професіоналізму. Наукова організація праці викладача вищої школи. Сутність поняття «режим дня». Шляхи ефективної організації режиму праці та відпочинку викладача вищої школи.</p> <p>Тема 8. Основні положення організації самостійної роботи студентів. Види самостійної роботи студентів. Самостійна робота під час лекційного заняття та відпрацювання лекції. Підготовка студента до семінарських, практичних і лабораторних занять.</p> <p>Тема 9. Розвиток вищої школи в Україні на сучасному етапі. Сучасна парадигма освіти в Україні. Сутність Болонського процесу. Мета та основні положення Болонської декларації. Основні заходи із входження України у ЄПВО. Аналіз проблем, пов'язаних із приєднанням України до Болонського процесу.</p>
Тривалість	Всього – 90 год., лекції – 12 год., практичні – 18 год., самостійна робота – 60 год.
Форма контролю	залік

2. Цикл професійної підготовки
2.1 Обов'язкові дисципліни
2.1.1. Теоретична підготовка

Назва дисципліни	ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРИ
Статус	обов'язкова теоретична дисципліна циклу професійної підготовки
Рік семестр	I (магістр) II
Мета навчальної дисципліни	розкрити культуру як предмет філософської рефлексії, що існував протягом всієї історії філософської думки і подати його як цілісність, базуючись на системному підході до вивчення культури.
Завдання	надати студентам систему знань про культуру в її динаміці; виробити навички методологічного та теоретичного аналізу філософських аспектів культурно-історичного процесу; сприяти формуванню професійного мислення на основі засвоєння студентами змісту базових творів і розуміння спеціальних термінів та понять; показати можливості застосування історичного, структурно-функціонального, семіотичного, біографічного, психоаналітичного та інших методів для дослідження культури.
знати	- систему знань про культуру в її динаміці; - зміст базових творів; - спеціальні терміни та поняття; головні культурно-історичні епохи та їх особливості.
вміти	- орієнтуватись в головних проблемах та поняттях філософії культури; - мати навички методологічного та теоретичного аналізу філософських аспектів культурно-історичного процесу; - застосовувати історичний, структурно-функціональний, семіотичний, біографічний, психоаналітичний та інші методи для дослідження культури та її основних елементів (мистецтва, фольклору, науки, історичні та духовні цінності).
Зміст дисципліни	Структуру змісту «Філософії культури» складають два змістових модулі (ЗМ), які включають 8 тем: ЗМ 1. Філософія культури від античності до XIX ст. Тема 1. Філософія культури як теоретична дисципліна Поняття "культура" та різні підходи до його

трактування: філософсько-антропологічний, філософсько-історичний, соціологічний. Деякі авторські інтерпретації поняття культури.

Проблема філософського рівня пізнання культури. Філософія культури і соціологія

Тема 2. Передісторія філософії культури (античність, середньовіччя, Відродження)

Поняття «культура» і «пайдея» в епоху античності. Поняття *humanitas istudia humanitatis*. Логос, екзегеза в культурі пізньої античності та середньовіччя. Поняття *virtus*.

Тема 3. Становлення теорії культури в європейській філософії (Новий час)

Програма культивування розуму. Природне і штучне у суспільстві. Культурно-історичний процес. "Природа" і "Свобода".

Тема 4. Німецька філософія культури XIX ст. (романтизм, марксизм, "філософія життя", неокантіанство)

Загальні тенденції в культурфілософії XIX ст. Культурфілософія німецького романтизму. Проблема культури у філософії К. Маркса. Проблема культури у "філософії життя". Марбурзька і Баденська школи неокантіанства

ЗМ 2. Філософія культури XX ст.

Тема 5. Філософія культури XX ст. (початок: марксистський раціоналізм і Франкфуртська школа; ліберальний раціоналізм М. Вебера; функціональний аналіз культури).

Марксистський раціоналізм. Ліберальний раціоналізм М. Вебера. Функціональний аналіз культури.

Тема 6. Філософія культури XX ст. (продовження: культурфілософія символу; морфологія культури О. Шпенглера).

Культурфілософія цивілізації А. Тойнбі і П. Сорокіна. Культурфілософія Й. Хейзінги. Культурфілософія символу. Морфологія культури О. Шпенглера.

	<p>Тема 7. Філософія культури ХХ ст. (закінчення: теорія культури екзистенціалізму К. Ясперса і М. Хайдеггера; філософія культури фрейдизму і неофрейдизму; теорія культури структуралізму і постструктуралізму).</p> <p>Теорія культури екзистенціалізму (К. Ясперс, М. Хайдеггер). Філософія культури фрейдизму і неофрейдизму. Теорія культури структуралізму і постструктуралізму.</p> <p>Тема 8. Масова культура як феномен. Демократизація культури.</p> <p>Феномен елітарної і масової культури. Демократичні принципи культури. Культура в прогностичному аспекті. Криза культури і шляхи виходу з неї. Пошуки універсальної гуманістичної культури. Європейський вимір української культури.</p>
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самост. роботи)
Форма контролю	екзамен

Назва дисципліни	МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ
Статус	обов'язкова теоретична дисципліна циклу професійної підготовки
Рік семестр	I (магістр) I
Мета навчальної дисципліни	<p>сформувати у студентів розуміння основних сучасних проблем світової та української філософської традиції. Філософія розглядається як світоглядна методологія, що дає ключ для науково-методологічного рішення сучасних теоретичних та практичних проблем.</p> <p>Курс спрямований на формування у студентів світогляду, основою якого є розуміння стратегічної концептуальності філософії, здатність застосовувати філософські парадигми як основу наукового пошуку у інших сферах людського буття.</p> <p>Вміння аналізувати актуальні теоретичні і методологічні проблеми сучасної філософії – ознака високої професійності філософа, свідчення високого рівня його фахової підготовки.</p>

Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	методологічну функцію основних філософських парадигм; методологічність філософських концепцій і гіпотез; основні теоретичні проблеми філософії сучасності; актуальні проблеми сучасної української філософії;
вміти	здійснювати критичний аналіз основних ідей німецької класичної філософії; аналізувати методологічні принципи філософських парадигм; виявляти базову суб'єктність і аксіологічні пріоритети, закладені в філософських гіпотезах.
Зміст дисципліни	<p>Структуру курсу «Методологічні та теоретичні проблеми філософії» складають п'ять змістових модулів (ЗМ):</p> <p>ЗМ 1. Філософія як методологія.</p> <p>Методологія як детермінанта філософських парадигм та висновків. Методологія – розвиток системи пізнання.</p> <p>Вплив окремих методів на процес пізнання.</p> <p>Онтологія як детермінанта філософських парадигм: монізм, системність, сизигія і синергетика, (постмодернізм). Основні онтологічні парадигми та їх вплив на формування методологічних підходів. Онтологія як детермінанта філософських парадигм. Основні онтологічні парадигми і їх вплив на формування методологічних підходів. Матеріалістична парадигма та її вплив на суспільствознавчу, антропологічну та наукову методологію.</p> <p>Матеріалістична парадигма, її детерміністські тенденції. Матеріалізм в науці, суспільствознавстві та антропології. Діалектика і конфронтація. Ідеалістична парадигма та її вплив на суспільствознавчу, антропологічну та наукову методологію. Ідеалізм та провіденціалізм. Емпірика ідеалізму. Провіденційний фаталізм. Сизигія і синергія – протиставлення до лінійно-детерміністських підходів.</p> <p>ЗМ 2. Основні методологічні підходи до феномену суспільства/ Проблема, законів і прогнозування історії. Матеріалістична парадигма: натуралізм, географічна школа,</p>

фізикалізм, механіцизм, біологізм, економізм. Ідеалістична парадигма: суб'єктивний спіритуалізм, провіденціалізм, провіденційний фаталізм. Детермінізм суспільствознавчих парадигм і його обмеженість. Методологічні підходи до розуміння українського суспільства.

ЗМ 3. Тема 1. Основні методологічні підходи до феномену людини (натуралізм, суб'єктивний ідеалізм, екстерналізм, провіденціалізм).

Ідеалістична парадигма. Ігнорування і приниження матеріально-природних факторів. Душа як паразит тіла. Матеріалістична парадигма. Вторинність людського духу як методологічний принцип. Можливі наслідки такого підходу. Гедонізм як принцип. Діалектична парадигма. Проблема конфронтації і гармонізації духовного і матеріально-природного. Екстерналізм та інтерналізм як принцип розгляду людської особистості.

Тема 2. Гендерна проблематика. Методологія вирішення проблеми жіночого і чоловічого як онтологічної реальності.

Взаємостосунки статей як основа розвитку сусп. Патерналізм і феміністична проблематика. Другорядність жіноча влада чоловіка над жінкою. Фемінізм як егоїстичне відображення патерналізму. Збільшення свободи особистості - збільшення свобод для жіноцтва. Діалектика міжстатевої агресії та взаємопритягання.

ЗМ 4. Людина і природа. Методологія вирішення проблеми (гедоністична, натуралістична /повернення до природи/, апокаліптична, органіцистська, провіденціалістична). Антропоцентризм і парадигма підкорення природи. Культура і цивілізація як гармонійна і силова сфера взаємодії з природою. Біоморфна і техногенна тенденція в розвитку людства. Біофілія та некрофілія /Е.Фромм/, екологічні проблеми техногенного суспільства. Соціум і ойкос. Протиставлення, гармонізація, взаємопроникнення.

ЗМ 5. Методологічні проблеми взаємодії релігії та

	<p>філософії. Істиноцентризм та теоцентризм. Паралелі та протистояння. Релігійна і наукова методологія. Істини одкровення. Феномен розвитку і функціонування. Есхатологія. Апокаліпсис та апокастаза. Релігійні проблеми України, методологія вирішення. Вплив на формування загальносвітоглядних орієнтацій.</p> <p>ЗМ 6. Україна: проблеми самоосмислення. Методологічні підходи у вирішенні феномену України. Сакральне і десакралізація. Сакральний компонент України. Псевдосакралізація. Самосакралізація. Десакралізація як частина творчого процесу. Сакральна і лжесакральна сутність України. Телеологія української ідеї.</p>
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самост. роботи)
Форма контролю	екзамен

Назва дисципліни	ФІЛОСОФІЯ ПОЛІТИКИ
Статус	обов'язкова теоретична дисципліна циклу професійної підготовки
Рік семестр	I (магістр) II
Мета навчальної дисципліни	показати взаємозв'язки і взаємовпливи філософських та політичних парадигм. В курсі аналізуються ті теорії і концепції, які реально детермінують як основний зміст текстів політичної філософії, так і загальнополітичну діяльність, стратегію та тактику. Метою курсу є також дати студентам уявлення про сучасну державотворчу перспективу. Курс розглядає магістральні проблеми світових філософсько-політичних дискусій та специфіки їх функціонування на українському ґрунті, а також перспективи філософсько-політичного буття України.
Завдання	виявити контекст, зокрема історичний, панівних філософсько-політичних традицій; розглянути основні політико-ідеологічні парадигми сучасності та показати їх взаємозв'язок із загальносвітоглядними та

	<p>філософськими проблемами; дати аналіз філософсько-політичної проблематики в контексті процесів українського державотворення; виробити світоглядно-політичні орієнтири, спрямовані на опри явлення України як сакралізовано-софійної цінності.</p>
знати	<p>контекст, зокрема історичний, формування основних філософсько-політичних тенденцій у світі та в Україні; зв'язок політичних і філософських парадигм; основні політичні ідеології та їх філософське підґрунтя</p>
вміти	<p>розглядати політичні процеси через призму філософського аналізу; здійснювати самостійний аналіз першоджерельних текстів; виявляти основного суб'єкта в політично-ідеологічних текстах; творити світоглядні орієнтири, спрямовані на формування українських державотворчих цінностей.</p>
Зміст дисципліни	<p>Структуру змісту «Філософії політики» складають п'ять змістових модулів (ЗМ):</p> <p>ЗМ 1. Філософія політики – світоглядне обґрунтування політичних ідеологій.</p> <p>Тема 1. Філософія і політика: взаємозв'язок, взаємовплив і розвиток. Політика як опри явлення філософії, опри явлення смислів і стратегії життя. Політичні міфи, штучні і природні політичні міфи. Українські політичні міфи та міфотворення.</p> <p>Тема 2. Основні онтологічні парадигми та їх взаємозв'язок із сферою політичного буття. Матеріалістична та ідеалістична парадигма. Проблема Єдиного і Множинного у суспільно-політичних структурах. Детермінізм соціально-політичних теорій та його обмеженість.</p> <p>ЗМ 2. Політична антропологія</p> <p>Людина політична. Людина маси, людина еліти. Рівність і єдність. Елітаризм та егалітаризм. Пасіонарність і харизматичність. Фіктивне існування та екзистенційна катастрофа як буття політичне.</p> <p>ЗМ 3. Аксиологія влади</p> <p>Влада як функція соціуму: професійний розподіл і його деформації. Парадигма служіння (організації) і парадигма підкорення. Етика і політика. Егоїзм і альтруїзм у владних системах. Політичний конфлікт. Особистий та масовий</p>

	<p>політичний егоїзм. Дволикий Янус теоретичних та практичних політичних систем.</p> <p>ЗМ 4. Філософське підґрунтя основних політичних ідеологій.</p> <p>Тема 1. Консерватизм. Проблема збереження надцінностей і звичного укладу. Часова неперервність та обскурантизм і епігонство. Різні аспекти політичних традицій. Еволюція та інволюція політичних ідей та діяльності. Консерватизм як збереження кращого і як збереження політичної привілейованості.</p> <p>Тема 2. Лібералізм. Лібералізм та антропоцентризм. Індивід-атом та руйнування над особистісних структур. Проблема свободи. Свобода творення і свобода руйнування. Втеча від свободи, сила і насильство. Ліберал-рестрикціонізм.</p> <p>Тема 3. Соціалізм. Феномен ідеї соціальної справедливості. Християнсько-релігійні впливи на формування соціалістичних ідей, засудження матеріального багатства. Діалектика рівності і справедливості. Експлуатація. Морально-етична сторона експлуатації. Ідеальна та праксеологічна сторона соціалізму. Специфіка становлення соціалізму на Україні. «Етичний соціалізм» та «релігія класової ненависті» (І.Франко).</p> <p>Тема 4. Націоналізм. Органіцизм як головна філософська парадигма націоналізму. Аксиологія націоналізму. Всесвіт, людство, нація, особа. Корпоративне суспільство. Нація і людство: космополітизм.</p> <p>Тема 5. Нацизм, фашизм, расизм. Парадигма першості та богообраності. Органіцизм і суспільний егоїзм. Явний і неявний, ксенофобний та асимілятивний нацизм.</p> <p>ЗМ 5. Філософія політики: контекст української сучасності.</p> <p>Сакральне і псевдо сакральне в сучасному українському духовно-політичному бутті. Сакралізація і псевдо сакралізація. Де сакралізація як катарсис та як руйнування. Українська континуїтність та деструктивність. Місце України в світі: філософсько-політична перспектива.</p>
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самост. Роботи)

Форма контролю	екзамен
-----------------------	---------

Назва дисципліни	ФІЛСОФІЯ ОСВІТИ І НАУКИ
Статус	обов'язкова теоретична дисципліна циклу професійної підготовки
Рік семестр	I (магістр) I
Мета навчальної дисципліни	Сприяти вивченню фундаментальних філософських проблем освітньої та наукової діяльності у їх історичній, культурній та суспільній конкретності та взаємопов'язаності із універсальними формами людської діяльності. Дослідити філософський зміст та проблеми освітньої та наукової діяльності, виявити глобальні суперечності та критичні проблеми у галузях освіти і науки, формувати адекватний філософсько-понятійний апарат для виявлення та усунення викривлених, обернених, нерелевантних форм існування та здійснення освіти і науки. Засвоїти взаємозв'язки основних суб'єктів освітньої та наукової діяльності.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	<ul style="list-style-type: none"> – фундаментальні концепції здійснення освітнього та наукового процесу; – головні етапи становлення та розвитку наукового знання та освітньої діяльності; – сучасні орієнтири, норми та принципи освітньої та наукової сфери; – найбільш істотні, критичні проблеми та суперечності у галузях освіти і науки; – специфіку освіти і науки як особливої, екзистенційно наповненої діяльності, що спрямована на створення та примноження людського в людині.
вміти	<ul style="list-style-type: none"> – застосовувати методи філософського аналізу у галузях освіти і науки; – вільно орієнтуватись у сучасних та класичних моделях здійснення освітньої та наукової діяльності; – критично, неангажовано та конструктивно виявляти, аналізувати та інтерпретувати фундаментальні теоретичні та локальні історичні проблеми та суперечності у освітній та

	<p>науковій сферах людської діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> – адекватно оперувати правилами логіки становлення та здійснення освітнього та наукового процесів; – фіксувати обернені форми та різноманітні способи внутрішнього та зовнішнього відчуження у освіті та науці.
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Структуру змісту «Філософії освіти і науки» складають два змістових модулі (ЗМ) тем:</p> <p>ЗМ 1. Освіта як конструктивно-творча діяльність людини.</p> <p>Становлення, історичні етапи, форми, методи та способи здійснення освіти. Освіта як людинотворчий феномен. Філософський зміст поняття освіти. Фундаментальні теоретичні та сучасні проблеми і суперечності у галузі освіти. Ідеологічна, політична, технологічна, суспільна, релігійна, економічна залежність освіти у історії та у сучасності. Форми педагогічного відчуження. Формалізованість сучасної педагогіки. Небезпека некритичного підходу до впровадження інновацій у структуру освіти. Засилля методологічно-виховної роботи у сфері сучасної освіти. Філософсько-теоретичний вимір взаємодії суб'єктів освітнього процесу. Фундаментальні філософські концепції освіти: Сократ, Боецій, Дж. Локк, К. Маркс, Е. Ільєнков. Сучасні підходи до філософського наповнення освіти. Ідея третього суб'єкту освітньої діяльності. Специфіка небайдужості та змістовного, суб'єктного відношення до змісту освіти.</p> <p>ЗМ 2. Філософське визначення наукового знання.</p> <p>Формування основних вимог та параметричних характеристик науки як особливої форми людської інтелектуальної діяльності. Філософське розрізнення та визначення теоретичного та практичного вимірів наукового знання. Відмінність науки та філософії. Фундаментальні задачі науки. Співвідношення наукового та технічного буття у сучасності. Інноваційний зміст наукової діяльності. Вплив науково-технічного прогресу на суспільне буття. Основні форми та види наукового знання. Філософія як методологія науки: підходи, концепції, проблеми. Філософія як телеологія науки: особливості взаємовпливів та перетин «юрисдикцій».</p>

	Фундаментальні проблеми сучасної науки: суперечності у картині світу, економічна, фінансова та суспільна залежність визначення вектору розвитку у системі розвинутого капіталізму. Грантова діяльність і наукові дослідження.
Тривалість	Всього – 90 год., лекції – 16 год., практичні – 18 год., самостійна робота – 56 год.
Форма контролю	екзамен

Назва дисципліни	МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ
Статус	обов'язкова теоретична дисципліна циклу професійної підготовки
Рік семестр	I (магістр) II
Мета навчальної дисципліни	вдосконалити знання та навички студентів у справі ефективного викладання філософських дисциплін за допомогою інструментарію педагогіки вищої школи.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	яким чином за допомогою педагогічних засобів розкривати у навчально-виховному процесі зміст філософських дисциплін, надаючи студентам глибокі і міцні знання та, розвиваючи в них уміння і навички їх практичного застосування.
вміти	методично правильно читати лекції, проводити семінарські заняття із філософських дисциплін.
Зміст дисципліни	Структуру змісту «Методика викладання філософських дисциплін у ВНЗ» складають 6 тем: ЗМ 1. Наукові і правові засади методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Тема 1. Предмет, методи і засоби методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ Визначення методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Педагогіка. Дидактика. Методика як

складова педагогіки. Методика викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Загальна, часткова і окрема методики викладання філософських дисциплін. Функції методики викладання філософських дисциплін. Засади методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Наукові засади методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Логічні, методологічні, науково-педагогічні і психолого-педагогічні засади методики викладання методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Нормативно-правові засади методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Методи і засоби методики викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Методи навчання, методи перевірки, методи виховання. Засоби викладання філософських дисциплін у ВНЗ.

Тема 2. Викладання філософських дисциплін в сучасній Україні

Соціально-гуманітарна освіта як чинник розвитку філософської і методологічної культури. Специфіка дослідження відношення людини до світу як певного сегменту світу у філософських дисциплінах. Роль філософських дисциплін у формуванні особистості і громадянина, гуманітарної культури загалом. Філософська освіта в радянській Україні. Розвиток філософської освіти в радянській Україні. Розбудова філософської освіти в незалежній Україні. Складнощі та успіхи у становленні філософської освіти в сучасній Україні.

ЗМ 2. Основні форми викладання філософії

Тема 3. Лекція як традиційна форма викладання філософських дисциплін

Значення лекції у викладанні філософських дисциплін у ВНЗ. Лекція як організаційна форма навчального заняття. Переваги лекції перед семінарськими заняттями, самостійною роботою та іншими формами навчання. Недолі лекційних занять та способи їх нейтралізації. Види лекцій із філософських дисциплін у ВНЗ. Вступна, настановча, нормативна, оглядова і підсумкова лекції. Особливості вступної лекції. Характеристики настановчої лекції. Призначення оглядової лекції. Значення підсумкової лекції. Функції лекцій із філософських дисциплін у ВНЗ. Інформаційно-пізнавальна функція. Світоглядна функція. Логіко-методологічна функція. Методична функція. Мотиваційна функція. Виховна функція. Форми контролю

рівня лекцій із філософських дисциплін у ВНЗ. Рецензування лекції. Обговорення відкритої лекції. Взаємовідвідування навчальних занять викладачами філософських дисциплін.

Тема 4. Методика підготовки і читання лекцій із філософських дисциплін

Методика підготовки лекції із філософських дисциплін у ВНЗ. Етапи підготовки до лекції. Визначення теми, мети і складання плану лекції. Підбір і вивчення літератури. Складання робочих записів. Розгорнутий план. Тези. Конспект. Повний текст лекції. Методика читання лекції із філософських дисциплін у ВНЗ. Співвідношення тексту лекції з текстом підручника чи навчального посібника. Початок лекції. Розкриття змісту пунктів плану лекції. Висновки лекції. Темп читання лекції. Мова лектора. Підтримання зворотного зв'язку з аудиторією.

Тема 5. Методика побудови лекційного курсу із філософських дисциплін

Урахування профілю підготовки майбутніх фахівців у викладанні філософських дисциплін у ВНЗ. Профілювання викладання філософських дисциплін у ВНЗ. Основні напрями врахування профілю майбутніх фахівців у викладанні філософських дисциплін. Умови профілювання при викладанні філософських дисциплін у ВНЗ. Методика викладання філософських проблематики. Методика викладання теоретичної філософії. Методика викладання історії філософії.

Тема 6. Методика підготовки і проведення семінарських занять із філософських дисциплін

Значення семінару у викладанні філософських дисциплін у ВНЗ. Семінар як організаційна форма навчального заняття. Переваги семінарського заняття перед іншими формами навчання. Функції семінарського заняття. Пізнавальна, виховна і контрольна функції семінару. Форми семінарських занять із філософських дисциплін у ВНЗ. Колоквіум. Розгорнута бесіда на підставі плану семінару. Усні повідомлення студентів із наступним обговоренням. Обговорення письмових рефератів. Теоретична конференція. Семінар-диспут. Коментоване читання першоджерел. Система завдань і вправ. Контрольна письмова робота. Семінар прес-конференція. Методика підготовки до семінару із

	філософських дисциплін у ВНЗ. Етапи підготовки до семінарського заняття. Визначення теми, мети і складання плану семінару. Підбір і вивчення літератури. Складання методичної розробки до семінару. Методика проведення семінару із філософських дисциплін у ВНЗ. Головні елементи у проведенні семінарського заняття. Вступ, основна і підсумкова частина. Методичні вимоги до проведення семінару. Методика підготовки і проведення заліків та іспитів із філософських дисциплін у ВНЗ. Семестровий залік як форма підсумкового контролю. Підготовка і проведення заліку. Форми проведення заліку. Семестровий іспит як форма підсумкового контролю. Етапи підготовки викладача до іспиту. Складання переліку контрольних запитань до іспиту. Складання екзаменаційних білетів. Проведення консультації. Методика оцінювання знань студентів на іспиті.
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самост. роботи)
Форма контролю	екзамен

2.2 Вибіркові дисципліни

2.2.1. Дисципліни за вибором ВНЗ

Назва дисципліни	ФІЛОСОФІЯ В СИСТЕМІ КУЛЬТУРИ
Статус	дисципліна за вибором ВНЗ циклу професійної підготовки
Рік семестр	II (магістр) III
Мета навчальної дисципліни	з'ясувати значення філософії як основи культуротворчого процесу, її місця в системі культури.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	<ul style="list-style-type: none"> - підходи до визначення філософії та культури; - культурно-історичні корені філософії, образи філософії в творах філософів; - основні функції філософії щодо культури та особистості; - труднощі, небезпеки та досягнення сучасної філософії в умовах кризи культури, глобалізаційних процесів у

	суспільстві.
<i>вміти</i>	<ul style="list-style-type: none"> - аналізувати та давати критичну оцінку явищам, підходам та проблемам, які будуть розглядатися в процесі вивчення спецкурсу; - сформувати своє бачення філософії, культури та їх взаємозв'язку, яке може бути відображеним у студентських філософських есе.
Зміст дисципліни	<p>Структуру змісту «Філософія в системі культури» складають 7 тем:</p> <p>Тема 1. Підходи до визначення культури і філософії</p> <p>Проблемність визначення поняття „культура”. Культура і цивілізація. Основні типи філософії та її взаємозв'язок із цивілізаційними процесам. Основні типи визначень поняття „культура”. Протиставлення (чи не протиставлення) понять „культура” та „цивілізація” в історії філософії. Місце філософії в культурному та цивілізаційному поступі. Підстави розрізнення культури та цивілізації. Сучасна людина: продукт культури чи цивілізації? Майбутнє людської культури (цивілізації).</p> <p>Тема 2. Культурно-історичні корені філософії</p> <p>Філософія і повсякденність. Буденна свідомість та повсякденність. Філософія і міфологія. Міф, міфологема та міфологічне мислення і їх місце в житті людини. Філософія і паранаукове знання. Паранаукове знання як варіант відповіді на питання взаємозв'язку людини зі світом. Співвідношення наукового та паранаукового знання у процесі пізнання світу.</p> <p>Тема 3. Образи філософії в історії філософії.</p> <p>Філософія як прагнення до мудрості та „мистецтво правильного життя”. Філософія як критерій наявного та належного. Сцієнтична інтерпретація філософії. Філософія та наука. Сцієнтизм у філософії: перспективи та шляхи розвитку. Предмет дослідження філософії в історичному перерізі.</p> <p>Тема 4. Філософія як основа культуротворчого процесу.</p> <p>Філософія як світогляд. Філософія як осердя культурних універсалій. Категоріальний зміст культурних універсалій. Філософія як ідеологія. Філософія і сучасне мистецтво. Світогляд та його різновиди. Способи соціокультурної поведінки як основа антропосоціогенезу. Сучасне мистецтво та філософія. Філософія та кіно.</p>

	<p>Тема 5. Взаємозв'язок філософії та літератури.</p> <p>Традиції філософської есеїстики: античність, Відродження, Новий час, сучасність. Специфіка філософії як літератури. Філософія як текст та як інтерпретатор тексту (філософська герменевтика). Схожість та відмінність філософії і літератури. Історія філософії як історія філософської есеїстики. Мова як універсальний культурний код.</p> <p>Тема 6. Поліфункціональність філософії в житті особистості та культури</p> <p>Філософія і виховання. Філософський критицизм та його вплив на творення культури. Філософська творчість як спосіб самореалізації та самовираження „людини культурної”. Філософський критицизм та його роль для становлення ідеалів культури. Філософська творчість: дух часу чи стан душі? Філософія як навчальна дисципліна.</p> <p>Тема 7. Філософія та культура в умовах глобалізації.</p> <p>Протистояння глобалізму і культури. Філософський аналіз культурного партикуляризму та універсалізму. Практична філософії в сучасному світі. Філософія політики і культура. Чи виправдав себе лібералізм як форма правління? Комунікативна філософія та поле її діяльності в умовах інформатизації та віртуалізації. Екологічна філософія. Вирішення екологічної кризи засобами екологічної філософії та екологічної етики: утопія чи реальність?</p>
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самост. роботи)
Форма контролю	екзамен

Назва дисципліни	СОЦІОЛОГІЯ КУЛЬТУРИ І ОСВІТИ
Статус	дисципліна за вибором ВНЗ циклу професійної підготовки
Рік семестр	II (магістр) III
Мета навчальної	ознайомити студентів з сучасними уявленнями світової та вітчизняної соціології про сутність феноменів культури й

дисципліни	освіти, механізмами їх взаємодії з суспільством та роллю у процесі соціальних змін. Розкрити сутність основних понять та їх використання у вивченні сучасних соціокультурних процесів нашого суспільства.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
Знати	<ul style="list-style-type: none"> – основні поняття соціології культури і освіти; – соціологічні теорії, що розглядають окремі аспекти співвідношення культури та суспільства; – соціальні функції культури і освіти; – елементи культури, її типи, види, галузі, форми; – основні теорії соціокультурного розвитку; – структуру системи освіти України, її складові; – соціогрупову структуру педагогічного процесу; – основні тенденції розвитку інституту освіти, його взаємозв'язок з іншими соціальними інститутами суспільства; – прийоми і методики управління освітніми організаціями; – методи та методики емпіричного дослідження сучасних соціокультурних процесів.
вміти	<ul style="list-style-type: none"> – оперувати понятійно-категоріальним апаратом соціології культури і освіти; – аналізувати механізм і особливості впливу культури і освіти на суспільне життя; – володіти основними методичними прийомами емпіричного виміру сучасних соціокультурних процесів; – збирати, опрацьовувати та інтерпретувати дані соціологічних досліджень.
Зміст дисципліни	<p>Структуру змісту «Соціології культури і освіти» складають два змістових модулів (ЗМ), які вміщують 7 тем:</p> <p>ЗМ 1. Соціологія культури</p> <p>Тема 1. Культура як об'єкт соціологічного аналізу.</p> <p>Поняття культури. Еволюція уявлень про культуру. Типологія визначень культури за А. Кребером та К. Клакхоном.</p> <p>Соціологія культури як наука: об'єкт, предмет, завдання. Міждисциплінарні зв'язки соціології культури із етнографією, етнологією, соціальною і культурною антропологією, культурологією та філософією культури.</p> <p>Функції культури: ідентифікаційна, орієнтаційна,</p>

адаптивна, соціалізація, комунікативна, інтегративна та дезінтегративна.

Культура і цивілізація: погляди Ф. Тьонніса, М. Данилевського, О. Шпенглера, А. Тойнбі, Г. Маркузе.

Культурознавчі відгалуження (креаціонізм, катастрофізм, еволюціонізм, дифузійонізм) як передумова формування соціологічного розуміння культури.

Об'єктивістський та культурно-аналітичний напрямки розгляду культури. Позитивізм (Е. Дюркгейм) – «розуміюча соціологія» (М. Вебер); структурний функціоналізм (Б. Малиновський) – символічний інтеракціонізм (Д. Мід). Постмодерністське бачення культури.

Емпіричні методи соціологічного аналізу культури: спостереження, контент-аналіз, герменевтичний метод.

Тема 2. Культура як система.

Статика і динаміка – основні характеристики соціокультурної системи. Матеріальна і духовна культура. Цінності, їх види (вітальні, соціальні, політичні, моральні, релігійні, естетичні) та функції. Норми як засоби добровільної і усвідомленої співпраці людей. Класифікація норм та їх функції. Соціокультурні зразки поведінки: обряди, звичаї, традиції. Знання як елемент культури. Символічна культура як універсум значень, символів та смислів. Основні сфери символічної культури: релігія, мистецтво, гра, наука.

Культурні елементи. Універсальні, загальні та унікальні елементи культури. Культурні універсалії. Культурний комплекс.

Агенти та інститути культури, їхня спеціалізація та функції. Багатоманітність типологій культури як відображення її багатофункціональності. Формаційний та класовий типи культур. Національна культура. Галузі культури: економічна, політична, професійна, педагогічна. Види культури: домінуюча, субкультура, контркультура; сільська і міська; повсякденна і спеціалізована. Форми культури: елітарна, народна, масова. Культурні конфлікти. Етноцентризм і культурний релятивізм.

Тема 3. Динаміка культури.

Різноманітність підходів до пояснення динаміки культури: господарсько-матеріалістична чи соціокультурна

детермінація. Типи культурних змін. Поступально-лінійна концепція розвитку культури. Циклічна й інверсійна теорія розвитку культури. Синергетична концепція розвитку культури як системи. Теорія соціокультурного розвитку П. Сорокіна.

Джерела та фактори культурної динаміки: інновація (культурні винаходи та культурні відкриття), наслідування, дифузія, синтез. Культурна глобалізація.

Соціокультурна трансформація сучасного українського суспільства.

Тема 4. Культура й особистість.

Соціалізація та інкультурація як основні механізми впливу культури на формування особистості. Адаптація та інтеріоризація. Цілеспрямована та стихійна форми соціалізації. Соціокультурне середовище як джерело ідентичностей, ідентифікацій та ціннісних орієнтацій.

Соціально-психологічні механізми культурної активності особистості: потреби, інтереси (інтерес-ставлення, інтерес-дія, інтерес-установка, інтерес-орієнтація), ціннісні орієнтації, мотиви, стимули (матеріальні, соціальні, моральні). Диспозиційна концепція регуляції соціальної поведінки особистості В. Ядова.

Художня культура і мистецтво. Структура художньої культури. Суб'єкти художньої культури. Художня інтелігенція. Публіка, її характерні риси і функції. Критика як соціохудожній суб'єкт.

Вільний час. Структура вільного часу. Види дозвіллевої діяльності. Культурно-дозвіллеві практики населення України.

ЗМ 2. Соціологія освіти

Тема 5. Місце та роль соціології освіти в системі соціологічного знання.

Місце соціології освіти в системі соціологічного знання. Предмет, об'єкт та основні категорії соціології освіти. Функції соціології освіти в суспільстві (прогностична, інформаційна, інтеграційна, трансформаційна та ін.). Принципи соціології освіти (гуманітаризації, історизму, демократизації, безперервної освіти). Міждисциплінарні зв'язки соціології освіти та її суспільне призначення.

Структура соціології освіти (за В. Нечаєвим): теоретико-пізнавального змісту і технологічної послідовності пізнавальної діяльності; теоретична соціологія освіти, прикладна (емпірична) соціологія освіти, експериментальна прикладна соціологія освіти

Методологія і методи дослідження соціології освіти. Специфіка використання методів опитування (анкетування, інтерв'ю), соціометричного аналізу, методу порівняння даних, методу аналізу документів щодо вивчення проблем освіти.

Е. Дюркгейм як один із засновників соціології освіти, основні положення його концепції. Функціональний та конфліктологічний підходи в соціології освіти (Т. Парсонс, М. Вебер, К. Маркс). Основні концепції зарубіжної соціології освіти ХХ ст. (Т. Веблен, Дж. Дьюї). Концепція «культурної реконверсії капіталу» (П. Бурдьє, Ж. Пассерон). Найвпливовіші концепції сучасної соціології освіти (за Е. Гіденсом). Соціологія освіти в Україні.

Тема 6. Освіта як соціальна система та соціальний інститут.

Поняття системи освіти та її соціальні характеристики. Структура системи освіти. Структура системи освіти України, її основні складові. Формальний, неформальний та інформальний сектори системи освіти. Соціально-економічні проблеми вітчизняної системи освіти.

Становлення освіти як соціального інституту. Основні елементи освіти як соціального інституту.

Соціальні відносини у сфері освіти. Педагогічні відносини як різновид соціальних відносин.

Соціальні функції освіти: репродуктивна, комунікативна, селективна, зміни соціального статусу, соціально-блокуюча, культурної реконверсії соціальної позиції.

Тема 3. Соціологічні аспекти дослідження системи освіти в сучасному українському суспільстві.

Національна освітня спадщина та світові тенденції у сфері освіти. Характеристика стану освіти в Україні. Націоналізація школи. Соціологічний моніторинг у сфері освіти.

Проблеми вітчизняної освіти (загроза падіння рівня загальної і професійної освіти, загроза погіршення умов

	<p>навчально-виховного процесу, загроза погіршення якості педагогічних кадрів, загроза часткової втрати освітою своєї якості бути ефективним засобом досягнення особистих життєвих цілей, загроза втрати позитивних якостей вітчизняної системи навчання і виховання) та можливі шляхи їх подолання.</p> <p>Інтеграція України у Європейський освітній простір: мета, завдання. Болонський процес. Болонська декларація та основні напрями інтеграції освітньої системи України у світовий освітній простір.</p> <p>Основні напрями соціологічних досліджень проблем освіти в Україні (роль самоосвіти в сучасному суспільстві, проблеми гендерних досліджень в системі освіти).</p>
Тривалість	90 год. (16 год. лекцій, 18 год. семінарів, 56 год. самост. роботи)
Форма контролю	екзамен

2.2.2. Дисципліни вільного вибору студента

Назва дисципліни	МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСКУСІЙ
Статус	дисципліна вільного вибору студента циклу професійної підготовки
Рік семестр	I (магістр) I
Мета навчальної дисципліни	пояснити студентам принципові відмінності між способами філософування, обґрунтувати дискурсивний характер філософування, найважливіші принципи підготовки до філософської дискусії та її ведення.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
Знати	<ul style="list-style-type: none"> - риси, що відрізняють монологічне філософування від діалогічного; - найважливіші змістовні та формальні вимоги до підготовки та ведення філософської дискусії; - особливості використання аргументації в дискусії, класичні та некласичні прийоми ведення суперечки.

Вміти	<ul style="list-style-type: none"> - застосовувати одержані знання у навчальній та професійній діяльності, інтегрувати їх в інші галузі досліджень; - організовувати, готувати та вести філософські суперечки.
Зміст дисципліни	<p>Структуру змісту «Методики організації філософських дискусій» складають 6 тем:</p> <p>Тема 1. Зв'язок дискусії з природою філософського знання</p> <p>Дискурсивність філософії. Монологічність та діалогічність у філософії. Класичний та некласичний типи філософської дискусії.</p> <p>Тема 2. Підготовка до дискусії</p> <p>Визначення та формулювання складових дискусії. Особливості визначення та обґрунтування предмету філософської дискусії. Тема дискусії. Визначення кола літератури. Планування ходу дискусії. Різновиди дискусії в залежності від мети. Роль модератора в дискусії. Вимоги до особи модератора філософської дискусії. Особливості вироблення повістки у філософській дискусії. Протоколювання.</p> <p>Тема 3. Техніка і тактика ведення дискусії</p> <p>Правила співпраці з партнером. Найважливіші складові етики дискурсу. Прагнення до компромісу як вимога етики дискурсу. Процедурні правила ведення дискусії. Правила організації дискусії.</p> <p>Тема 4. Аргументаційна складова дискусії</p> <p>Традиційні методи аргументації. Нетрадиційні методи аргументації. Некоректні способи аргументації.</p> <p>Тема 5. Техніки та способи впливу на опонента</p> <p>Класифікація технік та способів впливу. Характеристика партнерських (допоміжних) впливів. Характеристика впливів через натиски та насильницьких впливів.</p> <p>Тема 6. Поняттєва та образна мова у дискусії</p> <p>Навички мовця з оперування поняттями. Поняття та термін. Образ як візуалізація філософської ідеї. Статичний та динамічний образ.</p>
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самост.)

	роботи
Форма контролю	залік

Назва дисципліни	ФІЛОСОФІЯ ЕКОНОМІКИ
Статус	дисципліна вільного вибору студента циклу професійної підготовки
Рік семестр	I (магістр) I
Мета навчальної дисципліни	ознайомити студентів з різноманітними системами та історією становлення філософії економіки, сприяти формуванню у студентів знань із сутності економічних процесів, дослідити сутність та специфіку законів та загальних закономірностей економічної сфери людського буття, вивчити аксіологічні аспекти економічних процесів, світоглядні основи мотивації економічної діяльності.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	<ul style="list-style-type: none"> – специфіку предмета та об'єкта філософії економіки; – основні теоретичні положення курсу філософія економіки; – основні філософські проблеми економіки; – визначення фундаментальних категорій філософії економіки та їх специфіку; – першоджерела філософсько-економічної думки; – основні концепції утворення та розвитку економічних систем; – основні етапи розвитку філософсько-економічної думки, внутрішні і зовнішні умови економічного розвитку; – особливості співвідношення економічних та природних законів у суспільстві; – особливості впливу клімату, ландшафту, географічного середовища на економічну діяльність; – особливості економічної системи як системи самоорганізації обміну товарами та послугами у суспільстві; – особливості співвідношення науково-технічного прогресу та економіки; – особливості екологічної проблеми як наслідку

	<p>економічної діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> – феномен праці в економічній системі, феномен власності в економічній системі, співвідношення виробництва необхідних штучних та потреб в економіці, особливості психологічного впливу реклами на формування потреб та попиту у населення; філософські основи ринкових процесів; – сутність грошей як економічної цінності; – проблеми легалізації тіньової економіки; – особливості впливу релігії на способи діяльності в економічній системі; – співвідношення економічної системи та менталітету; – співвідношення політики та економіки; – філософські проблеми вступу України до ЄС – співвідношення економіки та моралі.
<i>вміти</i>	<ul style="list-style-type: none"> – застосовувати знання про сутність економічної системи у своїй професійній діяльності; – аналізувати економічні системи на основі філософсько-економічних знань; – аналізувати особливості сучасних економічних процесів, прогнозувати розвиток економічної системи на найближчий період; – аналізувати економічну систему як чинник демографічної ситуації; – аналізувати роль держави в економічному розвитку суспільства; синтезувати набуті знання у цілісне світосприйняття; – застосовувати набуті знання при аналізі реалій сучасного економічного; – формувати власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення економічних процесів.
<i>Зміст дисципліни</i>	<p>Структуру змісту «Філософії економіки» складають 7 тем:</p> <p>Тема 1. Філософія економіки як наука та її проблемні питання.</p> <p>Поняття «філософії економіки» як науки. Основні принципи філософсько-економічного пізнання дійсності. Сутність філософії економіки. Структура філософії економіки. Філософія економіки як методологія економічних процесів. Предмет та об'єкт філософії економіки. Методологічні основи філософії економіки. Аксиологічні та антропологічні виміри економіки. Філософські основи економічної свідомості.</p>

Онтологія господарської діяльності та поняття економічної істини і її критерії. Співвідношення економічних та природних законів у суспільстві. Проблеми легалізації тіньової економіки. Проблема впливу релігії на способи діяльності в економічній системі. Співвідношення економічної системи та менталітету. Освіта як чинник економічного розвитку держави. Україна та ЄС: проблема вступу до ЄС (психологічний та філософський аспект). Проблема справедливості та перерозподілу прибутків у економічній системі. Проблема добробуту та основних вартостей у економічній системі.

Тема 2. Основні етапи розвитку філософсько-економічної думки.

Філософсько-економічна думка античності, Середньовіччя та відродження. Ідеї філософії економіки Нового часу. Філософсько-наукове обґрунтування економіки А.Сміта у праці «Дослідження про природу і причини багатства народів» (1776). Німецька школа філософії економіки. Фрідріх Ліст, Карл Бюхер, Густав Шмоллер, Вернер Зомбарт, Вільгельм Рошер та їх ідеї. Політична економія Карла Маркса (1818-1883). Ідея історичної неминучості зміни різних ступенів економічного розвитку. Логіка розвитку економічного процесу. Причинами економічного розвитку. «Протестантська етика і дух капіталізму» Макса Вебера (1864-1920). Теорія динамічного циклічного економічного розвитку Йозефа Шумпетера (1883-1950). Інновації як причини економічного розвитку Гуннара Мюрдаля. Теоретичний опис процесів економічного розвитку Уолта Ростоу (1916). П'ять стадій в історії людства: традиційне суспільство, період розбігу, індустріальне піднесення та промислова революція, перехід до економічної зрілості, епоха масового споживання. Нобелівські лауреати у сфері економіки та застосування їх ідей у сфері підприємницької діяльності.

Тема 3. Філософсько-економічні виміри співвідношення інститутів економічної системи та капіталу.

Співвідношення економіки та інших сфер суспільного буття. економіка як відображення сутнісних потреб людської екзистенції. Антропоцентричність економічних процесів. Антропологічний вимір економічних процесів. Товари і послуги як відображення потреб людини. Людина як мета економіки. Аксиоматичний вимір економічних процесів. Онтологічні основи економіки. Економіка як відповідь

людини на виклики буття. Економічний закон як необхідність виробництва для виживання людини в умовах буття. Фактор часу в економічній системі. Фактор часу у контексті виробництва товарів і послуг. Співвідношення економічних установ та економічних процесів. Соціально-економічні почуття та економічна психологія як фактори економіки. Логістика економічних процесів та роль людини у плануванні виробництва. Співвідношення фінансового та соціального капіталу в економічній системі. Поняття соціального капіталу. Соціальний капітал як неформальні норми або цінності, які роблять можливими колективні дії та угоди у групах людей. Соціальний капітал як капітал спілкування, співробітництва, взаємодії, взаємної довіри і взаємодопомоги, що формуються в просторі міжособистісних економічних відносин. Теорія соціально-економічних та соціокультурних циклів і криз. Синергетичні процеси в економіці як процеси саморегуляції економічної системи. Економіка та інновації. Економічна система та демографічна ситуація. Економічні ідеології та соціальний капітал. Особливості економічної поведінки людини в економічній системі. Предметність людської діяльності та виробництво потреб в економічній системі.

Тема 4. Людина як суб'єкт економічного життя.

Причини виникнення економічних відносини між людьми та їхніми групами. Економічні відносини як різновид суспільних відносин. Біологічне та соціальне в людині у контексті економічних процесів. Модель соціально-економічної людини (*homo economicus*) К.Брукнера і У.Меклінга як "людина винахідлива, оцінююча, максимізуюча користь".

Тема 5. Економічні інститути та їх сутність.

Господарчі соціальні інститути: інститут власності, інститут виробництва, інститут ринку, інститут споживання. Сутність ринку та склад учасників ринку (продавців і покупців); склад товарів (товарної групи). Структурні елементи, що виражають стійкі форми організації і зв'язки між учасниками ринку. Інституціональні елементи (формальні і неформальні), що обмежують і стимулюють поведінку учасників ринку. Концепції контролю, що регулюють формування ділових стратегій учасників ринку.

Тема 6. Ринок праці як вираження сутності людини.

Філософський вимір поняття праці. Структуру ринку

	<p>робочої сили. Функції ринку праці. НТП та ринок праці. Ринок праці і соціальна напруга. Соціальні та аксіологічні механізми взаємодії людей у ринкових умовах. Престиж професії. Аксіологічні умови ринку праці. Ринок праці в Україні та трудова еміграція.</p> <p>Тема 7. Моделі розвитку економічних процесів.</p> <p>Розвиток господарства і суспільства в контексті марксизму. Проблема наявності об'єктивні загальноісторичних законів у процесі економічної дії. Прогресивний характер процесу праці. Однолінійність економічної еволюції. Теорії індустріального суспільства як виділення в історії суспільства три послідовні стадії - традиційне, індустріальне і постіндустріальне суспільства. Традиційний тип економічних відносин. Сутність індустріального суспільства. Постіндустріальне суспільство та його економічні цінності. Модель паралельного розвитку світового господарства. Модель дволінійного розвитку як паралельне існування двох цивілізаційних гілок - Західної і Східної. Цивілізаційні моделі розвитку світу господарства.</p>
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самост. роботи)
Форма контролю	залік

Назва дисципліни	ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
Статус	дисципліна вільного вибору студента циклу професійної підготовки
Рік семестр	I (магістр) II
Мета навчальної дисципліни	розкрити зміст поняття «творчість» у філософських концепціях минулого та сучасності, визначити та проаналізувати такі складові творчості як творчий процес, суб'єкт та об'єкт творчості.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
Знати	- історію категоріальних визначень творчості в історико-філософському вимірі;

	<ul style="list-style-type: none"> - найважливіші складові творчого процесу та особливості їхньої кореляції; - формальні та змістовні аспекти творчості; - характеристики об'єкта та суб'єкта творчості, особливості творчого процесу.
Вміти	<ul style="list-style-type: none"> - застосовувати одержані знання у навчальній та професійній діяльності; - інтегрувати їх в інші галузі досліджень; - корегувати творче продукування у власній діяльності відповідно до засвоєних знань, вмінь та навичок.
Зміст дисципліни	<p>Структуру змісту «Філософських основ творчої діяльності» складають 5 тем:</p> <p>Тема 1. Теоретико-методологічний статус філософії творчості</p> <p>Статус філософії творчості, її відмінність від психології та методології творчої діяльності. Психоаналітичний, культурологічний, евристичний, феноменологічний підходи до творчості.</p> <p>Тема 2. Творчість в історії філософії</p> <p>Поняття та зміст творчості у філософії античності, середньовіччя, Відродження, Нового часу, у німецькій класичній філософії, у некласичній філософії XIX та XX ст. Найважливіші проблеми сучасної філософської теорії творчості.</p> <p>Тема 3. Творчість як процес</p> <p>Творчість як процес. Змістовні та формальні характеристики творчості. Творчість як продукування нового. Творчість як трансформація реальності. Творчість як трансформація свідомості.</p> <p>Тема 4. Суб'єкт творчості</p> <p>Суб'єкт творчості. Автор та реципієнт. Проблеми, пов'язані з визначенням рис суб'єкта творчості. Проблема геніальності. Явище моди і творча особистість.</p> <p>Тема 5. Об'єкт та результат творчості</p> <p>Об'єкт та результат творчості. Стереотипність сприйняття. Стереотипність «першого» та «другого» порядку. Трансформація світу.</p>

Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самот. роботи)
Форма контролю	залік

Назва дисципліни	ФІЛОСОФІЯ ПОСТМОДЕРНУ
Статус	дисципліна вільного вибору студента циклу професійної підготовки
Рік семестр	I (магістр) II
Мета навчальної дисципліни	сприяти формуванню у студентів системи знань, уявлень про постмодерн як культурну епоху та постмодернізм як її філософське осмислення
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
Знати	- основні поняття, категорії філософії постмодерну; - сутність провідних вчень; - особливості постмодерну у зв'язку з модерном; - визначальні риси етики та естетики постмодерну; - особливості українського постмодерну..
Вміти	- здійснювати порівняльний аналіз філософії премодерну, модерну та постмодерну; - розкрити сутність провідних вчень; - пояснити особливості українського постмодерну
Зміст дисципліни	Структуру змісту «Філософії постмодерну» складають 8 тем : Тема 1. Постмодерн як епоха Передумови становлення епохи постмодерну. Премодерн – модерн – постмодерн. Постмодерн і постмодернізм. Проблематика, основні етапи розвитку постмодернізму. Критична традиція осмислення постмодерну Тема 2. Некласика та ацентризм Постмодерн як відхід від класичної традиції філософії. Відмова від “гранднаративів”. Критика західноєвропейського центризму (плюралізм, нелінійність, ацентричність, амбівалентність, ризома, лабіринт). Тема 3. Ірраціоналізм Ірраціоналізм як розширення горизонтів постмодернізму.

	<p>Постмодернізм як пошук і запитання.</p> <p>Тема 4 Український постмодерн Особливості формування українського постмодерну. Ірраціональне у структурі світогляду українців. Відображення ідей постмодерну в сучасній українській літературі.</p> <p>Тема 5. Постмодерний твір і кінонарратив. Фільм за твором Умберто Еко «Ім'я троянди». Свідомість як текст. Текст як “простір без центру”. Система знаків, символів: лабіринт, свічка. Поетика. Ірраціоналізм</p> <p>Тема 6. Деконструкція у постмодернізмі Сутність і значення деконструкції. Передумови формування концепції деконструкції Ж.Деррида. Моральність і деконструкція. Проблема тілесності.</p> <p>Тема 7 Інший та Інакший Нігілістичні аспекти постмодернізму. Маргінальність постмодернізму: імморалізм і трансгресія. Надраціоналізм як єдність розуму і безумства. Від “волі до влади” Ф.Ніцше до “волі до істини” М.Фуко.</p> <p>Тема 8 Естетика постмодерну Гра як освоєння хаосу та десакралізація наявного. Іронія. “Система речей” Ж.Бодрияра. Естетичні колізії постмодернізму. Ж.-Ф.Ліотар: естетика піднесеного.</p>
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самост. роботи)
Форма контролю	залік

Назва дисципліни	ПРОБЛЕМА ЛЮДИНИ В ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ
Статус	дисципліна вільного вибору студента циклу професійної підготовки
Рік семестр	I (магістр) II
Мета навчальної дисципліни	дати студентам уявлення про філософське знання як таке, що осягає відношення «людина-світ» у комплексі, ознайомити їх із загально-світоглядними засадами філософського знання про людину та з парадигмально-історичними тенденціями у тлумаченні сутності людини в різних історико-філософських епохах.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен

знати	<ul style="list-style-type: none"> - основні категорії та положення провідних людинознавчих концепцій в історії філософії; - закономірності зміни образів та місій людини протягом історичного часу; - особливості відображення цих образів і місій у філософській творчості; - внесок визначних філософських авторитетів, шкіл та напрямів у розвиток уявлень та знань про людину.
вміти	<ul style="list-style-type: none"> - розрізняти історично-філософські парадигми образу людини за культурологічними та світоглядними (мотиваційно-ціннісними) характеристиками; - прогнозувати подальший розвиток людинознавчих парадигм; - опрацьовувати основні та додаткову літературу розвитку інтелектуального та духовного потенціалу особистості; висвітлювати зв'язки людиномірних явищ і подій у світі з точки зору філософських концепцій.
Зміст дисципліни	<p>Структуру змісту «Проблеми людини в історії філософії» складають 2 змістових модулі (ЗМ), які вміщують 6 тем:</p> <p>ЗМ 1. Проблема людини у класичній філософській парадигмі.</p> <p>Тема 1. Історичні періодизації філософії у контексті людинознавчої проблематики.</p> <p>Специфіка предмету та завдань курсу. Методологічні відмінності курсу «Проблема людини в історії філософії» від курсу «Філософська антропологія». Поняття «проблема людини» та роль філософії у її осягненні. Завдання вивчення курсу. Основні категорії курсу: космоцентризм, теоцентризм, антропоцентризм, техноцентризм. Джерельна база курсу. Методологічні засади курсу: принцип історизму, принцип об'єктивності; аксіологічний метод, метод компаративного аналізу. Поняття про передфілософію та протофілософію. Міфологія, релігія та філософія як стадії зрілості свідомості людства та світоглядні парадигми тлумачення людського. Космоцентрична, теоцентрична та антропоцентрична моделі світу. Пропорційність зв'язків міфології та космоцентризму, релігії та теоцентризму, філософії та антропоцентризму.</p> <p>Класифікації хронологічних періодів досліджені проблеми людини. в історико-філософській думці: їх сильні та слабкі сторони. Схема традиційних уявлень про відповідність світоглядних акцентів щодо проблем людини в історичних епохах: позитиви та недоліки.</p>

Тема 2. Проблема людини у протофілософській та філософській думці Стародавнього Сходу та у філософії античності.

Міфологічні образи людини у передфілософській думці: космоцентрична концепція Долі та міфологічний фаталізм. Концепція людини як мікрокосму в макрокосмі: міфологічні та релігійні обґрунтування. Елементи антропоцентризму у передфілософських уявленнях: природна та метафізична людина у біблійних моделях сотворення світу; образ людини-Світотворця та людини-Долеборця у стародавніх текстах. Проблема людини у філософії Індії та Китаю. Образ Людини-Послушника, що реалізує місію трансформатора фізичного існування у духовне буття. Філософські школи про сутність і призначення людини. Буддійське уявлення про місце людини у світі. Проблема людини у філософській думці Китаю: загальний огляд. Образ людини в конфуціанстві та даосизмі. Вчення про людину Ян Чжу, Мо-цзи, Мен-цзи, легістів. Проблема людини у філософії стародавньої Греції: зв'язок і протиставність космоцентризму та антропоцентризму. Діонісійське та аполонійське начала у структурі філософських роздумів стародавніх греків. Елементи теоцентризму у філософії Стародавньої Греції як продовження лінії роздумів стародавніх мислителів. Космоцентричні мотиви в уявленнях про людину піфагорійців, Анаксимандра, Геракліта, Демокріта. Зміна парадигми у докласичному періоді стародавньої Греції: софісти та Сократ: перша хвиля античного антропоцентризму. Проблема людини у філософії Платона та Аристотеля: формування двох магістральних смислових векторів європейської класичної філософії. Друга хвиля античного антропоцентризму. Видозміни теоцентричної моделі світу у філософії Платона та Аристотеля та її зв'язок із антропоцентризмом. Образ Людини-Архітектора як реалізація місії Організатора процесу наповнення фізичного світу ідеальним змістом. Проблема людини у еліністичний період філософії Стародавньої Греції: антропоцентрична парадигма – епікурейці; космоцентрична парадигма – Сенека та стоїки; теоцентрична парадигма – неоплатоніки. Формування нової етики в перші століття нашої ери. Християнський погляд на людину: концепція Людини як Сина Божого.

Тема 3. Проблема людини у філософії Середньовіччя.

Проблема людини у середньовічній філософії: загальний огляд. Специфіка світоглядної періодизації середньовіччя.

Апофатика та катафатика. Теоцентризм та провіденціалізм як моделі спілкування середньовічної людини зі світом. Розвиток аскетичних традицій, янгольський та апостольський шляхи релігійного служіння. Концепція людини як Раба Божого та Сина Божого як виконавців місії сакралізаторів суспільства через добровільне або примусове виконання духовних заповідей. Проблема місця і призначення людини у філософії Августина Блаженного як елемент класичної теоцентричної етики. Елементи космоцентризму у теоцентричній філософії середньовіччя: містика як філософське вчення. Філософія середньовічного сходу: теоцентричні роздуми та містичні течії у арабській філософії. Суфізм. Схоластика як новий погляд на людину, своєрідність середньовічного антропоцентризму. Концепція вільної волі людини. Філософія Фоми Аквінського про значення людини як особистості. Погляди П'єра Абеляра, Еразма Роттердамського на сутність людини. Пізня схоластика: проблема людини у філософії Росцеліна, Дунса Скотта, Вільяма Оккама. Раціоналістичні мотиви у філософії, середньовічний аристотелізм та його боротьба із платонівською лінією у філософії. Гуманістичні віяння нової епохи.

Тема 4. Проблема людини у філософії Відродження.

Основні риси античного філософування як джерела філософського світогляду епохи Відродження. Відмінності ренесансного світобачення від світобачення періоду античності. Гуманістичний контекст культури Ренесансу. Симбіоз теоцентризму із космоцентризмом у філософських уявленнях: роль Романського та Германського Відродження у цих процесах. Пантеїзм як модель спілкування ренесансної людини зі світом. Зростання впливу антропоцентризму у філософії Відродження. Концепція Творця і людини як досконалого Творіння у творчості Джованні піко делла Мірандоли та Миколи Кузанського. Образ людини як Співтворця Бога, що реалізує місію експериментатора з фізичним світом під провідництвом світу духовного. Концепція історії Джамбатіста Віко; посилення соціального компоненту у філософуванні. Людина у соціальних утопіях відродження: Томас Мор, Роберт Оуен, Томмазо Кампанелла. Реалізація положень релятивістської етики, закладання основ етики імморалізму і утилітаризму у творчості Нікколо Макіавеллі. Бунт діячів Реформації проти «релігійного рабства». Зародження капіталістичних відносин із духу Реформації. Погляди на людину, її місце та можливості у творчості Мартіна Лютера

та Жана Кальвіна.

Тема 5. Проблема людини у філософії Нового Часу та Просвітництва.

Образ Людини Нового часу як Конструктора, що реалізує місію дослідника фізичного світу з метою отримання раціональних доказів про існування світу духовного. Епоха Великих відкриттів та її світоглядні наслідки. Новочасний антропоцентризм: орієнтація на людину як дослідника і трансформатора світу; позитиви та негативи новочасного антропоцентризму. Апеляція до традицій (Френсіс Бекон і його соціальна утопія) та орієнтація на новації (поняття мислячого суб'єкта у філософії Рене Декарта) у філософії Нового Часу. Космоцентричні та теоцентричні мотиви у трактуванні сутності і місця людини: Блез Паскаль, Бенедикт Спіноза, Готфрід Лейбніц. Новочасний ідеалізм. Матеріалістичні тенденції у трактуванні сутності і місця людини та Землі: механіцизм як модель людського існування (Жюльєн Ламетрі), географічний детермінізм (Ж. Лаплас), атеїзм як відмова від Божественного провідництва (Вольтер). Французьке Просвітництво про велич і ницість людини (Клод Гельвецій, Поль Гольбах, Франсуа де Ларошфуко). Соціально-філософські та політичні ідеї і гасла. Проблема людини у творчості Іммануїла Канта. Коперніканський переворот у осмисленні людського пізнання. Трансформація ідеалізму. Вчення І. Канта про віру розуму. Система німецької класичної філософії як антитеза та ідеологічна наступниця філософії Нового Часу. Спроба повернення до традиційної моралі. Категоричний імператив та інші моральні вимоги до людини у німецькій класичній філософії. Проблема взаємовідносин «Я» і «Не-Я» у Йоганна Фіхте. Проблема людини у працях Фрідріха Шеллінга. Місце людської особистості у колообігу історії і теоцентричні мотиви в працях Георга Гегеля.

Змістовий модуль 2. Проблема людини у некласичній філософській парадигмі.

Тема 6. Проблема людини у філософії Романтизму та першої половини ХХ століття.

Послаблення ідеалістичних тенденцій і утвердження некласичної парадигми у філософії. Повернення до космоцентричних мотивів. Людвіг Фойєрбах про взаємовідносини людини, природи та релігії. Розуміння проблеми людини у некласичній філософії ХІХ – початку ХХ століть: загальний огляд. Основні тенденції та відмінності від класичної філософії.

Розуміння людини як живої цілісності у натурфілософії німецького Романтизму (Йоганн Гердер, Йоганн Гьоте, Новалис). Розквіт ірраціоналістичних тлумачень проблеми людського буття. Трансформація антропоцентризму під впливом натуралістичних мотивів у філософії. Волонтаризм та песимізм у розумінні смислбуттєвості в неklasичній філософії ХІХ – початку ХХ століть. Образ людини-Антагоніста у філософії як реалізатора місії революціонера, бунтівника проти примату загальнолюдського. Людське життя як трагедія множини виборів. Зародження екзистенціалізму. Сьорен К'єркегор та Лев Шестов. Артур Шопенгауер та Фрідріх Ніцше про сенс людського життя. Концепція Надлюдини. Філософія життя про людину (Вільгельм Дільтей, Анрі Бергсон, Освальд Шпенглер). Проблема інстинкту, підсвідомості та надсвідомості у фрейдизмі. Мартін Хайдеггер про становище і роль людини у системі буття. Поняття трансцендентального Ego у феноменології Едмунда Гусерля. Російська релігійна філософія як досвід критики матеріалізму та атеїзму. Проблема меж людської свободи у Миколи Бердяєва. Володимир Соловйов про місце і призначення людини у світі. Соціоцентричні концепції часу. Проблема діяльності та економічні мотиви у філософії Карла Маркса. Соціальна складова філософії марксизму. Споріднені із марксизмом соціально-політичні доктрини. Засновники соціології Огюст Конт, Макс Вебер, Карл Поппер та Герберт Спенсер - про місце і можливості людини і світі. Три покоління позитивізму про феномен людського.

Тема 7. Проблема людини у філософії другої половини ХХ та початку ХХІ століть.

Нове відкриття гуманізму як основи антропоцентризму у екзистенційній філософії. Образ Людини як Транслятора, реалізатора місії миротворця, який поширює здобутки гуманістичної культури та цивілізації на ближнього. Карл Ясперс, Жан Поль Сартр, Альбер Камю про становище суб'єкта в системі буття. Феномени масовості та симуляції як найпомітніші психологічні проблеми людини ХХ століття. Суб'єкт у колі інших суб'єктів у комунікативній філософії. Політична філософія та філософія політики як вагомні течії у філософському доробку другої половини ХХ – початку ХХІ століть. Культурологічні студії сучасності. Релігійні пошуки якості «людини» у філософії Габліеля Марселя, Жана Мартена, П'єра Тейяра де Шардена. Нове зрощення антропоцентризму та теоцентризму у сучасній

	католицькій та неопротестантській філософії. Феномен ацентризму та дискурсивність у етиці постмодерну. Нелінійна картина світу та синергетична парадигма у контексті філософської думки. Трансформація космоцентризму у біоцентризм в кінці ХХ – на початку ХХІ століття. Образ людини як Оператора, який реалізує місію реформатора фізичної та ідеальної реальностей. Небезпеки та плюси техноцентризму у представленні філософів сучасності. Механізація людського буття як антропологічна проблема ХХІ століття.
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самостійної роботи).
Форма контролю	залік

Назва дисципліни	КОМП'ЮТЕРНІ МЕТОДИ В СОЦІОЛОГІЇ
Статус	дисципліна вільного вибору студента циклу професійної підготовки
Рік семестр	I (магістр) II
Мета навчальної дисципліни	Розглянути теоретичні основи та практичні прийоми аналізу даних емпіричних та соціологічних досліджень у середовищі відомого статистичного пакету аналізу даних SPSS.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	- історію та формування статистичного пакету для соціальної науки; - основні етапи введення даних; - застосування статистичних методів в програмному комплексі SPSS.
Вміти	- аналізувати дані емпіричних досліджень; - читати та розуміти соціологічні звіти та публікації; - аналізувати дані, які широко використовуються у повсякденній практиці.
Зміст дисципліни	Структуру змісту «Комп'ютерні методи у соціології» складають 7 тем: Тема 1. Загальна інформація щодо роботи у середовищі SPSS.

	<p>Основні поняття та загальні угоди; Встановлення та запуск SPSS; Робочі вікна SPSS; Огляд пунктів головного меню пакету. Тема 2. Створення та редагування файлу даних. Підготовка словника файлу даних; Редагування таблиці даних; Імпорт та експорт даних у середовищі SPSS. Тема 3. Аналіз розподілу однієї змінної. Побудова та аналіз одновимірної таблиці частот і відсотків; Обчислення мір центральної тенденції та варіації. Тема 4. Аналіз зв'язку між двома змінними. Дві дискретні змінні. Двовимірна таблиці частот і відсотків; Міри зв'язку для двох дискретних змінних; Дискретна та неперервна змінні. Таблиця групових середніх; Міри зв'язку між дискретною та неперервною змінними; Дві неперервні змінні. Матриця парних та часткових кореляцій. Тема 5. Наочне представлення результатів. Графіків. Побудова графіку; Основи редагування графіків; Редагування мобільних таблиць. Тема 6. Відбір об'єктів для аналізу (побудова фільтрів). Відбір за умовою. Правила запису логічних умов; Випадковий відбір; Використання фільтруючих змін. Тема 7. Обчислення нових змінних у файлі даних. Створення нових змінних шляхом арифметичних обчислень; Підрахунок частоти вибору конкретних значень у групі змінних; Перекодування значень.</p>
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самост. роботи)
Форма контролю	залік

Назва дисципліни	ПРОБЛЕМА ЛЮДИНИ В УКРАЇНСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ
Статус	дисципліна вільного вибору студента циклу професійної підготовки

Рік	II (магістр)
семестр	III
Мета навчальної дисципліни	поглибити знання студентів з історії філософської думки України, її етноментальних особливостей, головні з яких – людинознавчий, гуманістичний, екзистенціальний характер філософування; засвоїти основні антропологічні вчення вітчизняних філософів.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	– які антропологічні особливості притаманні історії української філософії; – основні періоди розвитку антропологічних ідей у духовній культурі українців; – зміст основних людинознавчих концепцій, вироблених вітчизняними мислителями
вміти	– давати характеристику людинознавчим концепціям українських мислителів на основі опрацьованих їхніх творів; – здійснювати порівняльну характеристику цих ідей, в тому числі із антропологічними моделями зарубіжної філософії; – застосовувати набуті знання під час здійснення власної усвідомленої, цілеспрямованої, активної діяльності, спрямованої на зміну, розвиток чи збереження умов суспільного та індивідуального життя.
Зміст дисципліни	Структуру змісту «Проблема людини в українській філософії» складають 8 тем : Тема 1. Українська філософія як теоретична гуманістика Антропологічні константи українського буденного та теоретичного світоглядів. Українська світоглядна модель людини як синтез східних та західних світоглядних компонентів. Людинознавчий, екзистенціальний, етико-гуманістичний характер української філософії. Головні питання та поняття філософської україністики. Кордоцентризм як риса української духовності та філософського людиноцентризму. Ірраціональне та раціональне в українській філософській гуманістиці. Історичні етапи осмислення проблеми людини в

українській філософії та основні антропологічні парадигми.

Українське історико-філософське людинознавство як теоретична і практична наука, її предмет, функції та методи.

Джерела української філософії людини. Витоки уявлень про людину, її духовний світ та життєве призначення у праукраїнському світогляді, слов'янській міфології. Вплив прийняття християнства на розуміння сутності і призначення людини.

Тема 2. Людина як проблема у філософуваннях давньоруських любомудрів

Особливості тлумачення людини філософами Київської Русі. Відношення “людина – Бог” як парадигма давньоруської філософської думки.

Онтологічна сутність людини. Концепція “внутрішньої людини” – носія морально-духовних якостей. Святість як земне втілення морального ідеалу поведінки. “Любомудріє” як спосіб і оцінка людського життя. Людина – синтез індивідуально-особистісного й колективного (“соборного”) начал.

Осмислення киеворуськими книжниками місця людини в історії.

Тема 3. Ренесансне розуміння людини в українській філософії XV – початку XVII століть

Утвердження антропоцентричної орієнтації у філософській думці України доби Відродження. Людиноцентризм як підґрунтя формування української національної самосвідомості. Патріотизм та ідея громадянського гуманізму.

Ідеал самовладної людини як нового типу особистості у філософії українських гуманістів XV-XVI століть (Ю.Дрогобич, П.Русин, С.Оріховський-Роксолан).

Природа людини у вченнях діячів братств та Острозького освітньо-культурного осередку. (І.Копинський, К.-Т.Ставровецький, К.Сакович, Л.Зизаній, І.Вишенський та інші). Ідея цілісної людини, пошук гармонії божественного і природного, духовного і тілесного начал.

Орієнтація українських ренесансних філософів на “духовну” людину та пошук шляхів її вдосконалення. Самопізнання людини – умова її повноправного земного

життя та душевного здоров'я. Значення освіти і морального виховання. Вчення про свободу як складова української філософської антропології доби Ренесансу.

Тема 4. Просвітницький ідеал людини в українській філософії другої половини XVII – XVIII століть

Відношення “людина – Всесвіт” як вісь просвітницької парадигми української філософії другої половини XVII – XVIII століть. Визнання цінності індивідуального, тілесно-духовного, земного буття людини. Раціоналізм та кордоцентризм філософського мислення.

Філософія людини у курсах викладачів Києво-Могилянської академії (П.Могила, І.Гізель, Й.Кононович-Горбацький, Г.Кониський, Л.Баранович, Ф.Прокопович та інші). Ідея гармонійної єдності духовного і тілесного в людині. Роль розуму в житті людини. Моральний світ людини та діяльнісна концепція його вдосконалення. Благо як мета людського життя. Ідеї гуманізму та концепція “просвіченого абсолютизму” (Т.Прокопович).

Християнська антропологія Г.Сковороди. Людина як “мікрокосмос” у вченні про “три світи і дві натури”. Сутність та складові щастя людини. Кордоцентризм філософії Г.Сковороди. Етичні та педагогічні погляди Г.Сковороди. Теорія “природнього” виховання. Проблема соціального зла та шляхів його подолання.

Тема 5. Людина в українській “академічній” філософії XIX століття

Просвітницький ідеал людини та суспільства у філософсько-соціологічних поглядах І.Шада, В.Каразіна, П.Лодія, Я.Козельського. Теорія суспільного договору та проблема свободи людини.

Плюралізм філософських течій та ідей в XIX столітті, їх вплив на розвиток людинознавчих студій в Україні. Проблема людини у системах “панпсихізму” О.Козлова, “синехологічного спіритуалізму” О.Гілярова, “монодуалізм” М.Грота, психофізиці В.Зеньківського. О.Новицький та П.Ліницький про місце філософії в житті людини. О.Потебня про роль мови у людському та суспільному бутті. Теорія прав людини Б.Кістяківського.

Тема 6. Антропоцентризм філософії українського

романтизму

Національна самосвідомість як домінантна особливість людини у філософії романтизму. Проблема людини і нації у творчості діячів Кирило-Мефодієвського братства. М.Костомаров про особливості українського національного характеру. Вчення про суперечливість людської сутності у “хутірській філософії” П.Куліша. Антропоцентризм філософського світогляду Т.Шевченка.

Релігійно-ідеалістична концепція людини М.Гоголя. Вчення про людську душу та душевне здоров'я.

Вчення П.Юркевича про “серце” як центр фізичного і духовного життя людини, гарант її цілісності та особистісного “Я”. Співвідношення “серця” і розуму, віри і знання. Ідея “загального добра” як основа морального життя людини та світу. Феномен П.Юркевича в історії українського людинознавства.

Тема 7. Проблема людини у філософських поглядах українських мислителів останньої чверті XIX – першої третини XX століть

Проблема “людина – суспільство”, “людина – нація” як фундамент філософсько-антропологічної парадигми останньої чверті XIX – початку XX століть. Проблема єдності національного та загальнолюдського у людині . Свобода та справедливість як орієнтири українського людиноцентризму.

Раціоналістично-позитивістське тлумачення людини у філософському світогляді М.Драгоманова та М.Грушевського. Людина як планетне явище у теоріях С.Подолінського та В.Вернадського.

Екзистенційний характер філософських поглядів І.Франка, Лесі Українки, Т.Зіньківського. Проблема щастя людини. Людина як суб'єкт загальнолюдського та національного поступу. Етика “конкордизму” та екзистенційний проект В.Винниченка.

Волюнтаризм філософсько-антропологічних вчень Д.Донцова та В.Липинського. Політизація сутності людини. Питання національної еліти та громадянської позиції.

Тема 8. Новітні українські антропологічні теорії

Особливості розробки проблеми людини в українській

	<p>філософії ХХ – початку ХХІ століть.</p> <p>Характерологія українців у філософській творчості Д.Чижевського, І.Мірчука, В.Яніва. Концепція “загубленої української людини” М.Шлемкевича. Питання буття людини та сенсу її життя у персоналістичній філософії О.Кульчицького.</p> <p>Розробка проблем філософської гуманістики в сучасній українській філософії (П.Копнін, В.Шинкарук, І.Бичко, С.Возняк, О.Яценко, В.Іванов та інші). Проблеми і перспективи філософської антропології в Україні.</p>
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самост. роботи)
Форма контролю	залік

Назва дисципліни	ЕВРИСТИКА
Статус	дисципліна вільного вибору студента циклу професійної підготовки
Рік семестр	II (магістр) III
Мета навчальної дисципліни	ознайомити із евристикою як інтегративною і методологічною дисципліною.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	- головні евристичні моделі творчого мислення
вміти	- використовувати прийоми і методи творчого мислення.
Зміст дисципліни	<p>Структуру змісту «Евристика» складають дев'ять тем:</p> <p>ЗМ 1. Теоретичні і методологічні засади евристики</p> <p>Тема 1. Поняття і предмет евристики</p> <p>Визначення евристики. Значення терміна «евристика». Евристика як інтегративна наука. Емпірична і теоретична евристика. Завдання евристики. Уявлення про евристику.</p>

Антична евристика. Середньовічна евристика. Евристика Нового часу. Евристика та психологія творчості. Теорія штучного інтелекту. Можливості евристики. Проблеми моделювання штучного інтелекту. Психологічні розробки евристичних прийомів і методів.

Тема 2. Евристичний аналіз творчого мислення.

Концептуальні характеристики творчості та творчого мислення. Феномен творчості. Якісно нове і нове у часі. Об'єктивно нове і суб'єктивно нове. Творче мислення. Стили творчого мислення. Типи творчого мислення. Особливі феномени творчого мислення. Методи дослідження творчого мислення. Інтроекція. Ретроспекція. Комп'ютерна імітація процесів мислення. Комп'ютерне моделювання проблемного середовища. Реконструкція уявлення проблемної ситуації. Дослідження окремих випадків. Технологія формування творчого мислення. Традиційне мислення. Творче мислення. Принципи формування творчого мислення.

ЗМ 2. Евристичні моделі творчого мислення

Тема 3. Евристична модель пошуку, спрямованого на розв'язання задач і проблем

Евристична модель, спрямована на пошук. Мета пошуку. Поле пошуку. Метод пошуку. Стратегія пошуку. Евристика пошуку. Результат пошуку. Фактор випадковості. Евристична модель, націлена на розв'язання задач. Задача. Структура задачі. Стадії розв'язання задач. Стратегії розв'язання задач. Алгоритм розв'язку. Евристика розв'язку. Специфіка розв'язання навчальних задач. Навчальна задача. Види навчальних задач. Алгоритмічні та неалгоритмічні навчальні задачі. Евристична модель, скерована на розв'язання проблем. Проблема. Види проблем. Стратегії розв'язання проблем. Методи розв'язання проблем.

Тема 4. Евристична модель креативного мислення

Креатив, креативність і креативне мислення. Розуміння креативності. Інтуїтивний, новаторський, образний та навіюючий стилі креативного мислення. Форми для креативного мислення. Правильна постановка задач або проблем. Руйнування шаблонів мислення. Порухення усталених і пошук власних правил. Створення ідеї або рішення.

Тема 5. Евристична модель латерального мислення

Латеральне і вертикальне мислення. Особливості латерального і вертикального мислення. Правильність та продуктивність. Принцип доповнення. Прийоми та методи латерального мислення. Пошук альтернативних можливостей. Перегляд вихідних засновків. Відкладення завершальної оцінки. Виявлення домінуючих ідей та вирішальних факторів.

Тема 6. Евристична модель нестандартного мислення

Нестандартне мислення як процес. Співвідношення нестандартного і латерального мислення. Колова істина. Умовна істина. «Логічні бульбашки». Нестандартне мислення і творчість, дивергентне і конвергентне мислення. Інструменти і методи нестандартного мислення. Творча пауза. Просте фокусування. Творчий виклик. Пошук альтернатив. Каскад концепцій. Провокаційні ідеї. Перехід. Випадковий вхід. Прядіння нитки. Зріз.

Тема 7. Евристична модель паралельного мислення

«Шість капелюхів» як метод паралельного мислення. Специфіка паралельного мислення. Структуроване і неструктуроване паралельне мислення. Техніка «шести капелюхів». Паралельне мислення у порівнянні зі змагальним мисленням. Мислення ТВГ. Абсолютні дефініції Сократа. Абсолютна істина Платона. Категорично визначені «логічні комірочки» Аристотеля. Суперечка заради істини і паралельне мислення. «Водяна логіка» і паралельне мислення. Відмінності між «кам'яною логікою» і «водяною логікою». Контекст. Потокограма. Алгоритм побудови потокограми.

Тема 8. Евристична модель спектрального мислення

Аналітичне і спектральне мислення. Мислення прориву. Мислення повного спектру. Спектральне мислення як синтез західного і східного підходу до пошуку рішень. Аналітичне мислення як західний дослідницький підхід. Режим універсального мислення. Принципи та процес спектрального мислення. Принципи та етапи розвитку аналітичного мислення у процесі розв'язання проблем. Принципи та фази розвитку спектрального мислення.

ЗМ 3. Евристичні моделі філософського мислення

Тема 9. Філософська евристика

	<p>Визначення філософської евристики. Філософський концепт, філософська концепція. Філософська теорія. Філософська система. Особливості філософського мислення. Методологічні одиниці філософського пізнання. Загальні принципи філософського пізнання. Евристична модель філософської рефлексії. Метод філософування. Філософський метод. Евристичні досягнення філософської рефлексії. Філософське конструювання. Специфіка отримання нового знання у філософії. Способи отримання нового знання у систематичній філософії та історії філософії. Евристична модель побудови логічних систем. Логічна система, її властивості. Формалізація. Силогістика. Символічна логіка. Формалізована мова. Металогіка. Проблема логічного моделювання евристичних аспектів мислення. Моделювання. Проблема створення евристичної логіки. Дескриптивна формалізація. Проблема виразу інтуїції при побудові формальної моделі творчого мислення. Створення філософсько-методологічних програм конкретно-наукових досліджень. Науково-дослідницька програма. Концептуальна наукова модель об'єкта. Системотворчіть.</p>
Тривалість	90 год. (14 год. лекцій, 18 год. семінарів, 58 год. самост. роботи)
Форма контролю	залік

Назва дисципліни	ФУТУРОЛОГІЯ
Статус	дисципліна вільного вибору студента циклу професійної підготовки
Рік семестр	II (магістр) III
Мета навчальної дисципліни	Ознайомлення студентів з основними футурологічними концепціями, змістом прогностичних ідей, висловлених на різних етапах розвитку людства, діяльністю Римського клубу та інших футурологічних організацій, засвоєння основних напрямів, типів та методів соціального прогнозування, вироблення компетентності аналізувати прогностичні проекти майбутнього, розроблені зарубіжними та українськими

	дослідниками, формування власного погляду студента на різні підходи та спроби вироблення знань про майбутнє, що дає змогу успішної соціальної адаптації до умов професійної діяльності та формування світоглядної орієнтації, соціальної компетентності у досягненні успіхів за обраною спеціальністю.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен:
знати	<ul style="list-style-type: none"> - основні напрями формування знань про майбутнє; - вияви прогностичної функції філософії; - первісні витoki футурології та історичні етапи розвитку прогностичних ідей; - сучасні футурологічні концепції; - основні напрями і принципи соціального прогнозування;
вміти	<ul style="list-style-type: none"> - пояснити методологічне значення філософських наук для вироблення прогностичних ідей; - аналізувати тексти вітчизняних і зарубіжних мислителів і виокремлювати їх прогностичні ідеї; - висвітлювати зміст сучасних футурологічних концепцій та основні напрями глобальних проблем людства; - показувати значення прогностики для попередження та розв'язання глобальних проблем людства і пошуку шляхів розвитку українського суспільства у глобалізованому світі; <p>визначати головний напрям змін у сфері суспільства, з якою пов'язана майбутня професія, використовувати методи соціального прогнозування.</p>
Зміст дисципліни	<p>Структуру змісту «Футурологія» складає один змістовий модуль (ЗМ): Футурологія як вироблення знань про майбутнє</p> <p>Тема 1. Філософія майбутнього</p> <p>Передбачення майбутнього як філософська проблема. Прогностична функція філософії. Поява футурології як вияв прогностичної, методологічної і світоглядної функцій філософії. Поняття і термін “футурологія”. О. Флехтгайм про футурологію як філософію майбутнього та її завдання в</p>

дослідженні суспільного розвитку. Футурологія і поява нових підходів до вивчення майбутнього. Подолання агностицизму стосовно майбутнього і формування прогностики як науки та виокремлення спеціальних галузей філософських знань: філософії глобальних проблем, філософії екології, біоетики.

Футурологія як вираження планетарної свідомості. Проблематичність визначення статусу футурології у соціальному пізнанні. Об'єкт і предметне поле футурології як міждисциплінарної галузі філософських і наукових знань. Співвідношення соціального суб'єкта і майбутнього у сучасному вимірі. Самопізнання суб'єкта як рефлексія стосовно майбутнього. Майбутнє – ключова категорія футурології. Поняття “майбутнє” та проблема його визначення. Майбутнє як філософська проблема. Майбутнє як об'єкт пізнання. Основні категорії футурології. Методологічні засади, онтологічний, аксіологічний аспекти футурологічних досліджень. Історичний, структурно-системний, міждисциплінарний підхід до вивчення майбутнього. Основні функції футурології, її відмінність від астрології, фантастики, пророкування.

Тема 2. Витоки футурології

Первісні форми людських уявлень про сучасне, минуле і майбутнє. Презенти́зм мислення первісних людей. Міф про Афіну як “Проною” – провісницю. Різні види пророкувань у Стародавньому світі. Виникнення астрології. Релігійні пророцтва та ідеї провіденціалізму, есхатології, хіліазму. Апокаліпсис Й. Богослова – як відкриття “таємниці майбутнього”.

Прогностичні ідеї давньогрецьких філософів. Проекти ідеальної держави Платона та Аристотеля. Ідея месіанізму та майбутнього спасіння в ученнях релігійних мислителів Середньовіччя. Августин про прогрес історії та “вічне життя”. Гуманістичність поглядів на майбутнє мислителів доби Відродження. Пророкування М. Нотрдама та спроба Н. Макіавеллі реально передбачити майбутнє. Утопічні погляди Т. Мора та Т. Кампанелли на майбутній суспільний лад.

Прогностичні ідеї філософів Нового часу. Просвітницькі моделі прогресу людства. Ж. Мел'є, Мореллі, Г. Маблі, Г. Бабеф, Х. Волф про шляхи реалізації ідеалу майбутнього ладу. Теософська модель майбутньої світобудови Е. Сведенберга. Концептуальний підхід Ш. Монтеск'є, Вольтера, Ж. Кондорсе, Й. Гердера, Ж.-Ж. Руссо, К. Гельвеція до пояснення прогресу людства та його майбутнього.

Гуманістична парадигма майбутнього в працях І. Канта та інших представників німецької класичної філософії.

Раціоналістичні погляди на майбутнє у філософській концепції Г. Гегеля.

Конттури майбутнього у працях європейських мислителів ХІХ століття. Моделі майбутнього суспільства соціалістів-утопістів К. Сен-Сімона, Ш. Фур'є, Р. Оуена. Марксова теорія зміни суспільно-економічних формацій та майбутнього комуністичного ладу.

Немарксистські погляди П. Прудона, Є.Дюрінга, К. Каутського на майбутній суспільний лад. Альтернативні пошуки теоретичного обґрунтування майбутнього суспільства в працях О. Конта, Г. Спенсера. Особливості поглядів А. Шопенгауера, Ф. Ніцше на майбутнє. Телеологічні пошуки російських філософів. Прогностичні ідеї українських мислителів від давніх часів до початку ХХ століття.

Тема 3. Футурологія в ХХ столітті

Висхідний, кульмінаційний та трансформаційний етапи західної футурології в ХХ столітті. “Футурологічний агностицизм” Г. Ріккерта і К. Поппера. Історицистські та культурологічні концепції майбутнього О. Шпенглера, А. Тойнбі, К. Ясперса. Суперечливість трактування майбутнього М. Гайдеггером, Ж.-П.Сартром, М. Бердяєвим та іншими представниками екзистенціальної філософії. О. Флехтгайм – засновник західної новітньої футурології. Різноманітність футурологічних концепцій ХХ століття. В. Ростоу, Т. Парсонс, Д. Гелбрейт, Р. Арон, З. Бжезинський, Д. Белл, Г. Маркузе, Ю. Габермас, Р.Хейлбронер про безперспективність

майбутнього людини і суспільства.

Оптимістичні погляди Г. Кана та реалістичні підходи Е. Корниша до трактування майбутнього.

Сучасні релігійні футурологічні концепції. Прогностичні ідеї українських мислителів ХХ століття. Футурологічні пошуки І. Франка, В. Винниченка, Ю. Вассяна. Проблеми майбутнього у новітніх концепціях суспільства. Модель майбутнього у працях Е. Тофлера “Футурошок”, “Третя хвиля”, “Метаморфози влади”. С. Хантингтон про зіткнення цивілізацій. І. Валлерстайн про новий соціальний конфлікт Півдня і Півночі. Ф. Фукуяма про “кінець історії”.

Виникнення футурологічних організацій в ХХ столітті та сучасні центри вивчення майбутнього людства. Римський клуб як міжнародна футурологічна організація. А. Печчеї – засновник Римського клубу і видатний футуролог ХХ століття. Доповіді Римському клубові та основні моделі сучасного і майбутнього розвитку людства. Праці Б. Гаврилишина “Дороговкази у майбутнє”, А. Печчеї “Людські якості” про “людську революцію” і “новий гуманізм”.

Тема 4. Філософія глобальних проблем

Співвідношення понять «глобальність» і «глобалізація», «людство» і «суспільство». Філософське осмислення глобалізації економіки, культури та глобальної кризи людства. Основні напрями глобалізації сучасного світу. Формування транснаціональних економічних, торговельних, фінансових, політичних інститутів.

Виникнення глобальних проблем людства. Інтерсоціальні, природосоціальні та антропосоціальні глобальні проблеми сучасності. Взаємозв'язок глобальних проблем та пошук шляхів їх вирішення. Загострення глобальної кризи сучасної цивілізації та проблема виживання людства. Альтернативні моделі світового розвитку та майбутнього людства. Антиглобалістські рухи в кінці ХХ – на початку ХХІ століття.

Україна в умовах глобалізації сучасного світу та перспективи її участі в розв'язанні глобальних проблем

	<p>людства. Проблеми людини в глобалізованому світі.</p> <p>Тема 5. Соціальне прогнозування: основні напрями, методи та проблеми</p> <p>Поняття прогнозу як наукового передбачення. Прогнозування, передбачення, проектування, планування. Соціальне передбачення випереджувальне відображення соціальної дійсності. Методологічні проблеми прогностики. Основні принципи, способи та методи прогнозування.</p> <p>Соціальне прогнозування та його основні наукові засади. Типи, види і напрями соціального прогнозування. Прогнозування в основних сферах суспільства. Особливості економічного, політичного, історичного, екологічного, демографічного прогнозування. Прогнозування розвитку науки, освіти, духовної культури.</p> <p>Історичний, комплексний, системно-структурний підходи до соціального прогнозування. Методи, способи та прийоми соціального прогнозування. Екстраполяція, інтерполяція, аналогія, моделювання, експертна оцінка, сценарії в соціальному прогнозуванні. Функції соціального прогнозування та його гуманістична спрямованість. Людина в соціальних прогнозах та перспективи еволюції людини в динамічному світі.</p> <p>Прогнозування світового розвитку на XXI століття. Основні варіанти прогнозування розвитку України в XXI столітті.</p> <p>Аксіологічний та гносеологічний аспекти соціального прогнозування. Ціннісні орієнтації суб'єктів прогнозування. Ймовірнісний характер прогнозів. Проблема надійності прогнозування та пошуку його наукових критеріїв. Шляхи підвищення достовірності вироблених знань про майбутнє.</p>
Тривалість	180 год. (24 год. лекцій, 36 год. семінарів, 120 год. самост. роботи)
Форма контролю	екзамен

Назва дисципліни	ФІЛОСОФІЯ ГІДНОСТІ
Статус	дисципліна вільного вибору студента циклу професійної підготовки
Рік семестр	II (магістр) III
Мета навчальної дисципліни	Метою викладання курсу «Філософія гідності» для філософів-магістрантів є розширення їх світоглядних орієнтирів, осмислення себе в навколишньому світі, своєї цінності й сенсу буття, формування високої філософської культури, розкриття власного творчого потенціалу у всіх сферах життя. Вивчення курсу «Філософія гідності» повинно допомогти студентам глибоко усвідомити, що від їх ґрунтовної гуманітарної та фахової підготовки, вміння самостійно й творчо мислити та діяти, від обраної ними ціннісної орієнтації, залежить не тільки індивідуальний успіх, але й посилення життєдайності, відродження кращих традицій українського народу, піднесення його ролі у світовому процесі творення загальнолюдських цінностей.
Завдання	Після закінчення курсу студент повинен
знати	основне коло питань філософії гідності, специфіку її предмету, її методи та функції, основні етапи розвитку, зміст етико-антропологічних ідей зарубіжних і українських мислителів, які репрезентували той чи інший напрям розвитку філософії гідності, актуальні проблеми сучасної зарубіжної та специфіку розвитку української філософії гідності.
вміти	аналізувати основні філософські праці, виокремлювати ідею гідності у філософській творчості зарубіжних та українських мислителів, здійснювати порівняльну характеристику, самостійно формулювати та висловлювати думки по змісту дискусійних питань, критично переосмислювати набуті знання та стереотипи у сприйнятті та розумінні людини та її цінності у світі, толерантно відноситися до поглядів інших людей на ці проблеми, використовувати філософські знання для поглиблення самопізнання й світопізнання, духовного розвитку своєї особистості та гуманізації відносин у суспільстві.
Зміст дисципліни	Структуру змісту курсу «Філософія гідності» складають 5 тем: Тема 1. Предмет філософії гідності.

	<p>Ідея гідності та її відображення в історичних типах світогляду. Історичні етапи осмислення ідеї гідності та основні етико-антропологічні парадигми. Філософія гідності в системі культури. Методи та функції.</p> <p>Тема 2. Гідність людини в античній філософії.</p> <p>Ідея гідності людини у сократичних діалогах Платона. Специфіка розуміння категорії «гідність» в етиці Аристотеля. Епікурейський погляд на гідність людини. Соціальний вимір гідності людини у філософії стоїцизму.</p> <p>Тема 3. Філософія гідності Середньовіччя та доби Відродження.</p> <p>Антиномічний вимір гідності людини у християнській філософії Аврелія Августина. Проблема гідності людини у християнській апологетиці та патристиці. Ідея гідності у філософії доби Відродження.</p> <p>Тема 4. Людина та її гідність у філософії Нового часу та доби Просвітництва.</p> <p>Постановка та розв'язання проблеми гідності людини у Новочасній філософії (Рене Декарт, Френсіс Бекон, Томас Гоббс, Джон Локк). Визнання цінності індивідуального, тілесно-духовного, земного буття людини. Гідність людини та проблема суспільного поступу у філософії Просвітництва. Категорія «гідність» у філософії Іммануїла Канта.</p> <p>Тема 5. Некласичне тлумачення гідності людини у європейській філософії XIX-XX ст.</p> <p>Гідність генія як ідеал у філософській творчості Артура Шопенгауера. Етико-екзистенційний вимір розуміння гідності людини у філософській творчості Сьорена К'єркегора. Гідність особистості у світлі філософського ідеалізму Памфіла Юркевича. Метафізика гідності людської особистості у творчості Федора Достоєвського. Ідея гідності у філософії Фрідріха Ніцше. Філософія гідності Миколи Бердяєва. Сучасна зарубіжна та українська філософія про гідність людини.</p>
Тривалість	180 год. (24 год. лекцій, 36 год. семінарів, 120 год. самост. роботи)
Форма контролю	екзамен

